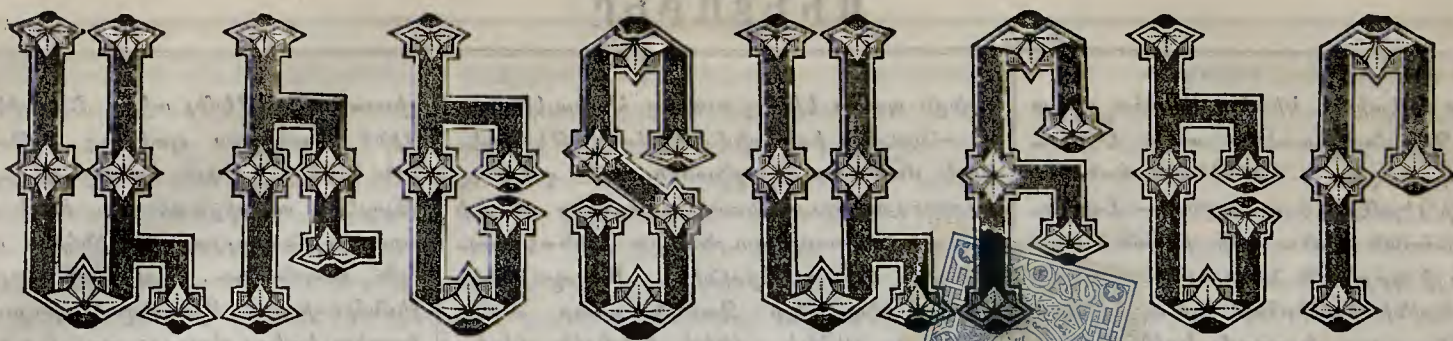

ՈՒՄՈՒՐ Ը ՏԻՆԻՅԷ

ԻԼՄԻՅԷ, ՊԵՅԹԻՅԷ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻՅԷՅԷ ՏԱԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ՃԻԼՏ 38.

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՄԱՅԻՍ 18, 1895.

Ե. 20

ՄԵՎԱՏՏ Ը ՄԻՆՏԵՐԻՅԷ

	Մասի Գէ
Գանձարընա կեօրէ Հարեքէթ Էյլէ . . .	153
Ճանաչող Պիր Ատէմ . . .	153
Տինճէ Գայտաղլըք . . .	154
Մօլլէն Ֆիլլէրի . . .	155
Աֆրիգատա Եանար Տաղար . . .	156
Մուհարրէրաթ . . .	
Էմր Ի Խիլգաթըն Ալթը Կիւնէրին Իլմէ . . .	157
Էյիւմ Նէ՞ Տեր Վէ Ատէմէր Մէզարտան . . .	157
Նիշիւն Տիթրէրէր . . .	157
Բապպատ Ուլլոյան Միւսին Պիր Վաիզ . . .	158
Թալիմաթ Ը Տին Ի Մէսիհի . . .	158
Շուլաշաթ Ը Սիյասի . . .	159
Սարրաֆի . . .	160

ԱԻՆՏԱԲԵՐ հեր հաթա ճուսա երթեսի Կիւնի Գէր օլունուր :

Մեմալիք Ի Շահան Կէ տիյար Ը Էճեկայի Էջիւն սեմեյի Կեր վեճի փեշի 1 1/2, վէ ալք Կայրը 3/4 Մեհիտի, վէ Կիր Գուս-խեսի 30 փարա օլուպ, փարա Իճրէրի քա-րաքմըքա ախտ տիր :

Ղազարայա տերճ օլունմազ Իւզրէ քանրի-քաք, վէ ապօնէ Էազըլմազ վէ փարայա ախտ մեկատտ Իջիւն մեքքուպ վէ ազգէ Խ-քանալուս Ամերիգան խանցնուտ Մր. Հ. Ս. Պարնըմ Իսմիկ Կեօնտերիլի տիր :

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՄԻՆՏԵՐԻՅԷ ՇԵՐԷԹԻ ԹԱՐԱՓՆԱՆ, ՍԱՀԻԳ Ի ԻՍԹԱՆՊՈԼ, Ճ. Ք. ԿԻՐՆ ՄԻՆԷԼԼԻՅ, Հ. Ս. ՊԱՐՆԸՄ

ԳԱՆՇԸՆԱՐԸՆԱ ԿԵՕՐԷ ՀԱՐԷՔԷԹ ԷՅԼԷ

Իշխնտէ մաղճար Ը մուվաֆֆադիյէթ օլան Կիր միւպէշիթ՝ Թիմարէթ մաղ-սէտիյլէ իճրա Էթմիյի Կիր սէյեսաթ Էանատընտա քէնտի վաղիֆէսինի քէ-մալը սատաղաթլէ Իֆա Էթմէսինտէն նէ կիպի պէյլիք նէթիճէլէր Իլէրի կէ-միշ օլուղընը շէյլէ նազլ ու հիքեայէ Էթմէքտէ տիր : «Պէն կիւղէլ Կիր սա-թըշ իճրա Էթմիշ Իտիլիմտէն, Թաճիւ-լէր պանա Շիմտի սէն Կիլգէ Կիր զի-յաֆէթ վէրմէլի սին՝ տէտիլէր : Պէն ան-լէրին պու սէօղիւնիւն մանասը նէ Ի-տիլիլի Կիլիյօր Իտիլ : Սօղաղըն օլ Կիր Թարաֆընտա Կիր մէյիւնէ վար Իտի, վէ պէնիմ քէնտիլէրի օրայա կէօթիւրիւպ Իշրի Իշիւնէլիմի մէմուլ Էտիյօրլար Իտի : Պէն քէնտի քէնտիմէ, Նէ՞ զարա-րը վար : պու Իշրի Թիմարէթլին մուգ-թաղիյաթընտան Կիրի տիր : Պէն Կիր շէյ իշմէյէլիմ, տէտիմ : Տերունիմտէն Կիր սէս պանա Էվլէթ, սէն Իշրի կէ-

Թիրիպ պուշարա Իշրէ Կիլիւր սին, վէ պուշարըն հէփիսինի խարապաթիլէրէ Թաշվիլ Էտէ Կիլիւր սին, տէտի : Եօ-գարըտան նաիլ օլուղըմ Էէնի Իլհա-մըն Թէսիրի Թաշթընտա տէտիմ քի, Էֆէնտիլէր, Էկէր անը Էտէճէք օլսամ, տիւնեատա Էն ալազ շէյլ իճրա Էթ-միշ օլուրըմ, վէ միւսաատէնիլգէ մաղ-րուրէն սէպէպլինի սիլգէ տէյէլիմ : Պէն միւսքիր սէպէպլիլէ Էթիւմ վէ ճէհէն-նէմ գափուսնա Էաղլաշմըշ Իքէն գուր-թուրըմ, վէ Էկէր Իսթէտիլիլ Կի-պի մուամէլէ Էթմէմ, Կէրէք սիլին կէ-րէք պէնիմ Իշիւն տիւնեատա Էն ալ-լազ շէյլ իճրա Էթմիշ օլուրըմ : Մա-ղաղանըն սանտըքերարը քէնտի մասա-սը Էօնիւնտէն սըշրայարազ Էանըմա կէլտի վէ տէտի քի, Իշրիտէն Կիւս Կիր Թիւն Թէվպէլի օլանլարա մախուս Թէաշհիւտ քեաղըտըն վաճմը : վար Իտէ անը շիմտի Իմլալմազ Իսթէրիմ : վէ պատէհու մաղաղանըն ասըլ սա-հիպի պէնի Կիր Թարաֆա կէօթիւ-րէրէք տէտի քի, Պանա վատ Էտէրիմ քի Էօմիւմիւն նիհայէթինէ գատար աղ-ղըմա Կիր տամլա Կիլլէ րազը գօմայա-ճաղըմ : Հէր շէյլ տօղըն վէ սէր-պէսթ վէ քէթմիլ սէյլէմէք ճաիլ տիր : Ինանմաղսան Կիր Թէճրիպէսի-նի Էթ :

ՃԱՆՍԸՁ ՊԻՐ ԱՏԷՄ

Պուշտան խայր միւստէթ Էվլէլ Գալի-ֆօրնիատա սաքին օլմագտա օլուղըմ դէ-մանլարտա օրատա չօգ գատըն Էօգ Իտի, վէ օրատա կէշիլիլէն Էօմր դանմէթլի վէ մէշազաթլը Իտի : Միսիօնէր Իշիւրին Իճրաք Իշիւն պէօլիւք արղըմ վար Իտի : Պէն Ինճիլի վաղ Էթմէք Իշիւն զարիպ Էէր-լէրէ կիթմէք Իսթէյօր Իտիլիմ տէ, քէնտի վաթանրմտա Կիր միսիօնէր Իշի պուլմուշ, վէ Թա օ գէմանտան պէրու տախի պու Իշտէ չալըշմագտա պուլուսմըշմ տըր : Կիւնիւն Կիրինտէ մատէնիլէրին տիկէր Կիր մահալ-տէ Կիր ատէմին Էթմէքտէ Իտիլիմ նազլ Էթմէքտէ օլուղլարըն Իշիթիմ : Անլէր «Օ ատէմին հիշ ճանը Էօգ տըր» տէյօրլար Ի-տի : Պէն ճանը օլմայան Կիր ատէմ պու-լուստընը հիշ Իշիթմէլի օլուղլարտան, «Օլ ատէմ քիմ տիր» տէյիւ սօրտուլ : Ան-լէր «Պու ատէմին Իրթիքիւպ Էթմէտիլի հիշ

Կիր ճինայէթ գալմարը տըր : Ղայէթլէ վահշի օլուղընտան, մատէնիլէր Կիլլէ անըն Էանընտա տուրամաղար» տէտիլէր : Պէն Թէփէնին Իւզէրինտէն աշարազ մէրգուլըն Էթիւմիւլ Էաթմագտա օլուրը քիւշիւք գուլիպէյէ Կիթիմ : Գուլիպէնին գափուսը արղասը Իւզէրինէ ալք Իտի : Օլ քիմտէ Էէրտէ սաման տէօշէյին Իւզէրինտէ Էաթ-մագտա Իտի, վէ պէն գափուտան Իշէրի Կիրէր Իքէն պէնի զայէթ տէշէթլի Կիր Էէմին Իլէ սէլամլատը : Պիր տաղիդա գա-տար օլուրըմ Էէրտէ տուրտուլ : Էօմիւմտէ պու Կիր Էէմին վէ քիւֆրէր ասլա Իշիթ-մէմիշ Իտիմ : Պէն անա «Տօսթուլ, պէյլէ Էէմին վէ քիւֆրէր Էթմէք» տէտիմ : «Սէն պէնիմ տօսթուլ տէյիլ սին : Պէնիմ ասլա Կիր տօսթուլ օլմամըշ տըր : Պէն տօսթ Իս-թէմէմ» տէտի : «Լաքին սէնին պուրատա Էափաեալընը Էաթարազ Էլէմ շէթմէլիլին վէ Իշքէնճէ Իշինտէ Էթմէլիլին Էսէֆէնիլիլ Կիր հալ տէյիլմի տիր» տէտիմ : «Հիշ Կիր քիմտէ պէնիմ Իշիւն գայտ ու վաղիֆէ Է-տինմէք : Պէնիմ հիշ տօսթուլ օլմամըշ տըր» տէտի : Պէն անը րիգաթա կէթիլմէք մագ-սէտիլլէ «Վալիտէնի խաթընա կէթիլիյօր մը սին» տէտիմ : Պու սէօղլէրիմտէն միւ-թէէստի օլմայան սայքի հիշ Կիր քիմտէյէ Թէսատիւֆ Էթմէմիլիմ : Մէրգուլ վալիտէ-սինէ լանէթ օղուտը : «Չէվէն վաճմը» տէտիմ : Մէրգուլ զէվէսինէ տէ լանէթ օ-ղուտը : Ալլահտան պահս Էթթիլիմտէ, մէր-գուլ Անա տախի քիւֆր Էլլէտի : Բապպ Յիսուս Քրիստոստան պահս Էթթիլիմտէ, նէ տէտիլիմ անլամաղընը, 60 սէնէտէն պէրու Իշիլիլինի, վէ պու միւստէթին 40 սէնէսինի նիւ Եօրգ շէհրինտէ կէշիլմիշ օլ-տըղընը, վէ Էթլէ Կիր Էալանա ասլա Ինան-մամըշ օլուղընը պէյան Էթթի : Իքի հաֆ-թա սօնրա անը Թէքար զիյարէթ Էլլէտիմ Իտէ տէ, գուլանտըղմ շարէլէրին հիշ Կիր-րինտէն Կիր ֆաիտէ հասըլ օլմատը : Պէն անըն գալպինին գափուսըն աշաճազ ա-նաթարը արայօր Իտիմ : Խանէմէ կիտիպ քէնտի քէնտիմէ «Չանըմճա, օրայա կիթ-մէլիլին Կիր ֆաիտէսի Էօգ տըր» տէտիմ : Պէն չօճուղլարըն Էաթըրըպ անլէրտէն Կիր տուլ Իլէ միւֆարաթ Էլլէտիմ : Քէնտի քէնտիմէ տէտիմ քի, «Պարազա չօճուղա-րըմտան Կիրի տիւնեատա քէնտի Էօլուլը շալըրսա, պէն Իսթմէլի մի Իտիմ քի Կիր գատըն կիթսին տէ անլէրի սափմըշ օլուղլարը Էօլտան տօղըն Էօլա կէթիլմէյէ չալըշմըն, վէ Իքի հաֆթա անը Էօլա կէթիլմէտիլլէն սօնրա Կիլլէ անտէն վաղ կէշմէսին» Ուլլու ուլլույամաղըմ : Պէն հէր նէ սէպէպէ մէպ-նի Իտէ անըն գալպինէ տօգանմայօր Իտի-

յիմի հիսս էլլէտիմ: Կիտիպ Ալլահա տուա էլլէտիմ: Պէն մուգատտէմա աւլա էօյրէն-մէմիշ օլտըղըմ շէյի — պիր ինսան ճանը ի-շիւն աղըը չէքմէք նէ օլտըղընը — էօյրէն-տիմ: Ալլահտան պանա պիր ինսան ճանը-նըն հագիդի գըյմէթի նէ օլտըղընը պանա կէօսթէրմէսինի իսթիրհամ էլլէտիմ: Անըն գըյմէթինի աղ չօգ անլատըմ: Էրթէսի կիւն սապահլայըն էրքէն անըն հանընա կիթ-տիմ: Պէն չօգ տէֆա տաղըն էթէյինէ գարանլըգ պաստըղը գէմանլարտա օրայա կիթմիշ, քէնտի հուզուր ու բահաթը-մը ունութմըն վէ պիր ինսան ճանը ի-շիւն չալըմանըն հօլունըն էօյրէնմիշ իտիմ: Պէնիմ իլէ պէրապէր տիկէր պիր խաթուն իլէ պիր տէ քիւնիւք գըղ կիտէր իտի: Օլ քիմսէ եինէ էվլէլէր կիպի պէնի պիր լանէթ իլէ սէլամլատը: Պու տէֆաքի քիւֆր ու լա-նէթտէն էվլէլէր տէֆալարտաքիլէրտէն ին-ճինտիլիմ կիպի ինճինմէտիմ: Պէն ատէթիմ իւզրէ անա թէմիզ պիր լէյէն սու իլէ պիր խաթուն վէ թէմիզ թապալար կէթիթտիմ, վէ մէրգուլ անլէրի պանա պիր կէօնէ չիւքրանիլէթ վէ մէմունիլէթ պէյան էթ-մէքսիլին գուլլանտը: Աղ վազթտան պի-զիմէ պէրապէր կէմիշ օլան գըղճըղա-զըն կիւնիւշիւնին սէսի իշէրիլէ աքս էլլէ-տի: Խաթուն ատէմ չիմիլէ գատար սէօյ-լէտիլինտէն պիւս պիւթիւն ֆարգը պիր փէրտէ իլէ «Օ նէ տիր» տէտի: «Տիւարըտա պուլունան պիր գըղճըղազըն կիւնիւշիւ-տիր» տէտիմ: «Սիլգէ գանմէթ օլմադսա անը իշէրիլէ կէթիթիմի սինիլ: Պէն պիր տէֆա տահա քիւնիւք պիր գըղ կէօրմէք իսթէրիմ» տէտի: Պէն գըղճըղազըն իշէրի չաղըրտըմ: գըղճըղազ անտէն — գէվալը խաթունտան — գօրգուլ փաթի: Աղըպէթ գըղճըղազ անըն իւզէրինէ էլլիտի — մէգ-պուրէ տըլարըտան պիր գաշ չիլէք թօլլա-մը իտի — վէ թաթը պիր սէս իլէ «Խաթ-թա ատէմ, պէնտէն պիր չիլէք ալմագ իս-թէր մի սին» տէտի: Մէրգուլ քէնտիլին պէօյիւք վէ քէմիք քէսիլմիշ օլան էլլինի ուղա-տըպ գըղճըղազըն թօմպուլ էլլէրի իւզէրինէ գօտու, վէ կէօյլէրինտէն ինճուլէր տէօքտիւ-յիւ հալտէ, «Պէնիմ տէ վազթըյէ պէօյիւք պիր գըղճըղազըմ վար իտի իսէ տէ, էօլ-տիւ վէ թա օ վազթտան պէրու հէր քէսէ պուղզ էլլէմիշիմ տիր: Չանըմճա, գըղճը-ղազըմ էօրմէմիշ օլա իտի, պէն չիմտիքին-տէն չօգ էլլի պիր ատէմ օլուր իտիմ» տէ-տի: «Պէն սէնին անանըն, գէվճէնին սէօ-ղիւնիւ էթտիմ, սէն անլէրէ լանէթ օղու-տըն» տէտիմ: «Էվլէլէթ» տէտի: «Սէն գըղճընը սէնին կիպի պէօյիւքմէսինի արղու էտէր մի իտին: Գըղըն հաշամը օլա իտի, փէք ինթիմալ քի սէնին կիպի օլուր իտի» տէտիմ: «Աման հա Րապպի, պու շէյ հիշ աղըմա կէլմէյօր իտի: Սէվիլիլիմ քի էօլ-միւշ տիր» տէտի: «Սէն գըղճըղազըն սէ-վէր իտին: օ սէնի պէքլէյօր: Օ սանա էլ էտիյօր, վէ սէն Յիսուս Քրիստոսըն հար-տըմը իլէ օլ էլլի կէօրէ պիլի սին» տէ-տիմ: «Սէն Յիսուս արղը հալ էթմէք իս-թէտիլին գէման նէ հաթարըն» տէտի: «Տուա էտէրիմ» տէտիմ: «Պու կիւն տուա էթմէք իսթէմէզ մի սին» տէտի: Տիլ չէօքիւպ տուա էլլէտիմ, վէ հիշ չիւպէմ հօգ քի տուամ իշիտիլտի: Անտէն սօնրա մէրգուլ հաթթալարճա միւտտէթ հաշատը վէ աղըպէթ, ախրէթէ կէօշ էթտի: Լաքին մէրգուլ իրթիւշալ էթմէգտէն էվլէլ մատէնճիլէր անը կէօրմէյէ կիթտիլէր, վէ օ անլէրէ տէտի քի: «Տօթթարըմ, պու գա-

տընըն պանա էթմիշ օլտըղըն հիքէպէլի սի-գէ սէօյլէմէք իսթէրիմ: Ալլահն թէմիլլէ-մէյէ մախսուս գուրնանըն ալթ գափաղը աղըլտըղտա սուլըն նասըլ աղտըղընը, վէ հէփ ալթունըն նասըլ գուրնանըն իշիլտէ գալ-տըղընը էլլի պիլիլիսինիլ: Մէղպուրէնին պանա սէօյլէտիլի Չաթըն գանը տախի թամմ օլ վէճիլէ պէնիմ իշիմտէն կէլիպ պէնտէն հէր կէօնէ մուրտարըղը տէֆ էյ-լէմիշ տիր: Պէն աղ վազթտան գըղըմը վէ պէնիմ իշիւն ֆէտա ի ճան էլլէյէն Չաթը կէօրմէյէլլիմ: Մէրգուլ սօն տաղիպսընտա «Պէն գըղճըղազըմ վէ պէնիմ եթրիմէ էօ-լէն Չաթը կէօրմէյէլլիմ» տէտի: Էյ տօթթ-լար, էլլէր Ալլահ էլլէրի ինսան գանըլլէ լէքէտար օլմուշ պու գէվալը ատէմի գուր-թարա պիլտի իսէ, սիլլէրին նաղարէթի-նիլ վէ թէգայիւթիւնիւղ ալթընտա պու-լունան հէփ ատէմիլէր տախի գուրթարա պիլիլ: չու գատար քի սիլ անլէր իշիւն չալըմազա վէ անլէրի Քրիստոսա իհտա էթ-մէյէ հաղըր օլմալընընը:

ՏԻՆՃԷ ԳՍՑՍՈՐԱՐԳ

(Պէնտ ի մախսուս)

Ենաղըղըմը պէնտի մախսուսարտա իր-րիսթիյանըղըն տահա վաթի վէ հուրիլէթ-փէրվէրանէ նէվինի իլթիգամ էթմէյէ չա-լընըն, վէ Քրիստոսըն պիր քիլիսէսինին մուլթէլիլի չիւպէլէրի արասընտա կէօրիւ-լէն տօթթանէ վէ պիրատէրանէ հիսսիյաթըն հէր պիր նիւմայիլինտէն տօլայը տախիմ մէսէրէթ ի խաթանէմիլի պէյան էլլէմիշիլ տիր: Չիրա հալընը պիր քիլիսէվար տըր — «Ալլահն սէմատա վէ գէմիտէ կէօրիւնիւր, կէօրիւնմէք հալընը պիր քիլիսէսի վար տըր»: չու գատար քի պու քիլիսէ էօլիմ սէպէպի իլէ իլլիլէ թագսիմ օլունմըն տըր: Քիլիսէսինին տիւնետա օլան գըսմը պիր չօգ չիւպէլէրտէն միւրէքքէպ տիր: Քիլիսէ-նին պէօյլէ պիր չօգ չիւպէլէրէ միւնգաթիմ պուլունմասընտան տօլայը թէնտիլիլ էթմէք էթմէսէք, հաղիլաթ ը հալ պուլունտան իպա-րէթ տիր: Անլէր արասընտա մուհապպէթ վէ հիւրմէթ ու բիայէթ էսէրէրի հուսուլէ կէթիլէրէք անլէրի պիրիպիլլէրիլէ հիւսն ի ամիլիլ իւզրէ պուլունտըրմազա չալընա-լար, Քրիստոսըն տիլիսանը վէճիլէ վէ Քը-րիստոսըն Յովն: 17տէ մուհարէր մու-գատտէն վէ միւնտսիր տուասընըն աքէա-մընա քիւմիլլէն մուլաֆըգ սուրէթտէ հա-րէքէթ էթմէքտէ տիրլէր: Պու չիւպէլէրին ատէտի հաթստ պիր ատէմին նէ գատար աղըր գէլալէթիլէր սաթիմը օլուպ տա եինէ հագիդի պիր խրիսթիյան օլա պիլէճէյի խու-սուլարընտա հէմ էֆըքար օլմամաղըղըմը միւլթէրտիր: Լաքին պիլիմ ֆըրգա ի մէգ-հէպիլլէմիլլին խաթիճինտէ խէլաս հօգ տըր, զիւլիմ ու իթիգատըն հա ճէհալէթ հաթստ քիպը ու գուրուր, էա տա տահա ումուլի օլարադ հէմ ճէհալէթ հէմ տէ քիպը ու գու-րուր մահսուլը օլուպ, հէփ քիլիսէլէրէ մէնսուպ օլան էն էլլի վէ էն աղիլ զաթլար թարաֆընտան ըտտ էտիլմէքտէ տիր: Ենք-տիկէլլէրիմիլլին աղաթի տիլիլլէրինտէ էլլի վէ հագիդի օլան շէլլէրի թագաթի էտէ-լիմ, վէ հալընը վէ մուղբըր օլան թալի-մաթ խուսուսընտա տախի անլէրի ենքտի-կէլլէրիմիլլէն աֆօրօզ օղումադ հաթստ թէ-ֆէվլիլիսաթ ը նալայըղանէտէ պուլունմադ-տա օլմագտան զիյատէ ենքտիկէլլէրիմիլլէ միւնասէպաթ ը տօթթանտէ պուլունմաղլէ անլատըպ չալէսինի պուլմաղըղըմը տահա

զիյատէ միւլթէմիլ տիր: Շիրիլիլէն իլլէ-թինէ միւլթէլա օլան իւշ իսթանպօլլու-նըն հէփիսի տախի փրանըն Աղարապիճան վիլայէթի տախիլինտէ պիր իլաճ պուլուն-տըղընա ինանըլար: Պիրիճիսի պու իլա-ճըն Սալմաստա, իքիճիսի իլայտա, իւ-շիւնճիւսի իսէ Թէպրիլտէ պուլունտըղընը իտտիա էտէր: Վարսըն պու իւշ քիլի պիր-լիքտէ հօլմուլըգ, վէ էսնա ի բահտա ենք-տիկէլլէրինէ խըտմէթ էլլէսինլէր, վէ հօլ-ճուլըղըն խիթամընտա անլէր քէնալիլէրտէն հանկիսինին իտտիադ սահիշ օլտըղընը ան-լայաճաղար տըր: Իւշիւնն տախի արա-տըղլարը շէյ քէնտի իտտիալարընըն թա-տիլի տէյիլ, անճագ տէրտէլլինին տէվադ տըր: Պիայնիլի քէնտի ճանլարընըն խէլա-սընա վէ միւլպարէք Րապպարընըն շան ու շէրէֆինէ արղուքէ պուլունանլար քէնտի աղաթի տիլիլլէրինին միւսատէ էլլէ-տիլի ենքէ գատար պիրլիքտէ հօլմուլըգ էթ-սինլէր:

Թամմ պուլունտան օլմուղ սէնէ աղտէմ Մ. Ամէրիգատա պէօյիւք պիր ինթիպանը բու-հանի վուգու պուլունտ: Իլք աղամ Մէլիպէ-վաթ, Ենէպէն քիլիսէսինտէ վաղ էլլէտի: Էրթէսի աղամ Միւլթէլի վաթ Մէլիպէ-վաթ քի-լիսէսինտէ վաղ էլլէտի, վէ իւշիւնճիւ աղամ Ենէպէն վաթ Միւլթէլի վաթ քիլիսէսինտէ վաղ էլլէտի: Միւլթէլիսին ինքա օլունան իշ-պու բուհանի խըտմէթիլէրտէ չօլան վէ վա-լիլլէրտէն հիշ պիրի քէնտինին խուսուսի էֆըքարընը թէրք էթմէմիշ իտի իսէ տէ, անլէրին հէփիսի տախի ինսանլարըն կիւ-նալարընը թէրք էտիպ Ալլահ իլէ սուլ-օլմալարընա ճան ու կէօնիլտէն արղուքէ իտիլէր: Պուլունտան 200 սէնէ էվլէլ պու կիպի պիր իթթիհատըն հուսուլի միւլթէն-սիլ իտիլտէ տէ, քիլիսէլէրին պիրինտէ Յօյի միւլթէմալիլ քիմալէրին Ալլահն նէղրէ-րինի քէնտի իւզէրէրինէ ալմագ իւզրէ պիրտէն ալաղա զալգաղլարընը կէօրաիւ-յիւմիւղտէ, պիլ օլ չօլան վէ վաթիլլէ-րին միւլթէրէք սայ ու զայրէթիլլէր վէ տուալարը Րապպարընա մաղպուլ օլտըղը-նը տէրունիլիլտէ հիսս էլլէտիք: Պուլուն պիր միսալընը պու մէլլէքթտէ տախի կէօսթէրէ պիլիլիլ: Գարիլունը քիւմը-մըղըն միւսատէլլէրինէ մաղրուրէն կէլիլ չիւր վաղընը պուրաճըղտա զիլք էտէլիլ: Մէսլէքտալարընըղտան միւլթէլլէֆա Մ. Նալի 1858տէ Պիլիլիլ կէլիլլինտէ, հիլ քիլիսէլլէրտէ միւլթէլլէյալ էլլէլիլտէ աֆօրօզ օղունտու, խալընա մուլալէֆէթ վէ թէ-ատալիլթ ը շէտիլտէյէ տիլ չար օլտու: Էր-մէնիլլէ Ա. Ե. Ե. Ե. Պիլիլիլ մուլալիլիլիլ միւլթէլլէֆա պիրատէլիլիլիլ ճէնաղէսինէ կէօսթէրիլլէն ասար ը հիւրմէթ վէ բիայէթի կիւզէլլէ վաթ ու թարիլ էլլէմիշ տիր: Միւլթէլլէֆանըն միւլթէլլէտէ ալիլսի խալ-գընա Լ. Ե. Ե. Ե. պիրատէլլէրիլիլ թա-րաֆընտան «Մ. Նալիլլէնալէսինի քիլի-սէլլէրիլիլ իլէ մանաթըլարընըղըն էն ա-լասընտա կէօմիլիլլէ» տէնիլտիլլինտէ, իշ-պու տալլէթտէն միւլթէլլէֆայը սէվէլլէ-րին հէփիսի զալլէթ վէ միւլթէլլէսիլ օլմուլ-լար տըր, վէ պիլ տախի մէղքիլ թէլի-ֆէ պաիս օլան նէղաքէթ վէ ինսանիլլէ-տէն տօլայը միւլթէլլէքքիլ իլ: Քէլալիլ միւլթէլլէլլէն ճէնաղէ ալայընտա մէրաթիլիլ բուհանիլլէ ինքասընտա պուլունմըն օլան Լ. Ե. Ե. Ե. բուհանի կիւրուհընա վէ ճէ-նաղէտէ հաղըր պուլունտադ քէնտիլլէ-րին միւլթէլլէֆա հաղընտաքի բիայէթ վէ հիւրմէթիլլէրին էնէլլէրինի պիլիլիլ

կէօսթէրմիշ օլան Կիւզլէրճէ Լաւաշաւա-
նէն տօսթլարըմզա տախի թէշէքքիւրա-
թըմըզը պէյանէ Էտէրիզ : Հիշ քիմաէ իշ-
պու հիսսիյաթը ինսանիյէթիէրվէրանէ նիւ-
մայիշլէրինէ Կանլըշ մանա վէրմէք մուխա-
թարասընտա տէյիւտիր : Բուհպան կիւրու-
հընըն միւթէվէֆֆայա պու վէճիւէ հիւրմէթ
Էսէրլէրի կէօսթէրմէլէրի միւթէվէֆֆանըն
հէվի էֆքէարը տինիյէսինի գապուլ էթտիք-
լէրինի կէօսթէրմէզ : Մէսէլա , հիշ քիմաէ
խաթր ու խայալընտան կէշիրմէմիշ տիր քի
անլէր քէնտիլէրին իշպու մուամէլէլէրի իլէ
«Պիզ չիմտիյէ գատար քլիխէնին Կէտի սըը-
րը (խորհուրդ) վար տըր տէյիւ թալիմ Է-
տիյօր իտիյսէք տէ , չիմտի միւթէվէֆֆա
տօսթումըզ կիպի քլիխէնին անճագ իքի
սըրըրը օլտըղընը գապուլ Էտէրիզ » տէմէք
Իսթէմիշ օլտուշլար : Անլէրին հուզուրլա-
րընըն մանասը տահա զիյատէշ շու իտի . «Մր-
նաի իլէ պիզիմ արամըղտա մէվճուտ օ-
լուպ տա անլէրտէն պաղըլարընըն պիզճէ
հաիլ ի Էհէմիլէթ էֆքէարճա ֆարզլարա
րաղմէն անըն Պիթլիստէ ուզուէն միւտտէթ
իգամէթի պիզի իզնա էյէմիշ տիր քի ,
միւթէվէֆֆա էյի պիր ատէմ օլուպ Քրիս-
տոսը խաշիսանէ սէլէր , վէ ինսանլարըն
խայրընա պի զարաղանէ խըտմէթ Էտէրիտի :
Իշպու մուհապպէթ վէ խուլուս հէր նէրէ-
տէ պուլունուր իսէ , պիզճէ թագտիր վէ
մէտն օլունմալը տըր : Պիզ 1888տէ միւթէ-
վէֆֆա ալէյհինտէ քլիխէլէրտէ օգուէնան
աֆօրօղլարըն 1893տէ իզնար օլունան րիա-
յէթ Էսէրլէրի գատար ճիտտի վէ խալիսա-
նէ օլմատըղլարընը իտտիա էթմէյօրըզ , ան-
ճագ շուըն տէմէք իսթէյօրըզ քի , իշպու
թէպէտտիւլ թէտէննի տէյիլ թէրազըզ կէօս-
թէրիւր , վէ Կէնի բուհ Էսքիսինտէն տահա
զիյատէ Քրիստոսըն բուհուէնա միւշապիհ տիր :
Մէճուպ ը Անպար Բէֆիգիմիլին մուխ-
պիրլէրինտէն պիրինին էթտիյի կիպի կիթ-
տիքճէ քէսպի գուվլէթ էթմէքտէօլան իշ-
պու հիւսնի մուաշէրէթ բուհընը «մէղհէպճէ
թէֆրիգսիլիք» թէսմիյէ էթմէք Կանլըշ , վէ
անը «ճէհալէթէ վէ տահա ֆէնսսը , մէղհէպճէ
վաղիֆէօիլիյէ իսնատ էթմէք» պէօյիւք
հազգընըզ տըր : Տին ինսանըն էն պէօ-
յիւք մէնֆաաթը տըր : Պիզ սաիր հէր չէյ
հազգընտա գայտսըզ պուլունա պլիլիրիզ ,
ամմա տին հազգընտա վաղիֆէօիլ պուլու-
նամայըզ : Էպէտիյէթ զըյմէթճէ չիմտիքի
զէմանա նէ գատար ֆաիզ իսէ , տին տախի
ճէմիի մէնաֆի ի տիւնեէվլէյէ օ գատար
ֆաիզ տիր : Ալլահըն լութֆ ու ինայէթին-
տէն նաշի պէյան էյէմիշ օլտըղը , վէ ին-
սանը իսէլաա իշիւն ալիմ էթմէյէ գատիր օ-
լան հազիգաթըն Էհէմիլէթինի հիշ քիմ-
սէ լայըզ օլտըղը կիպի թագտիր Էտէմէզ :
Պիր քիմսէյէ վէրիլէ պիլէն էն ալի մէտն ու
սէնա անըն հազգընտա զտթէն տինտար
պիր ատէմ տիր տէմէք տիր : Լաքին հա-
զիգի տին պիր ատէմի էֆքէար ու հիս-
սիյաթճա սէրպէսթ վէ միւսամէհաքէար Է-
տէր , վէ անըն սաիրլէր հազգընտա ատիլ
օլմասընա պաիս օլուր : Պիզ տիկէր պիր
քիմսէնին մալիք օլտըղը կիւմիւշիւ քեա-
միլէն թագտիր էթտիյիմիլ սէպէպտէն մալիք
օլտըղըմըզ ալթուըն զըյմէթինի աղ թագ-
տիր էթմիշ օլմայըզ , վէ ինթիմալ քի մէսէ-
լէյէ պի զարաղանէ պիր նազար իլէ պագա-
ճագ օլուր իսէք , անըն ալթուէնա , պիզիմ
իսէ կիւմիւշէ մալիք իտիյիմիլի անլարըզ :
Պէն հէնուզ պիր թալիպ ի իմ իքէն , գօ-
լէճտէ հէմտէրսլէրիմտէն պլիլի պէնի փէ-
տէրինին իտարէ էթմէքտէ օլտըղը պիր

Փաստորիգայա, կէօթիւրտոււ, Յասպրիգանըն
գափուսը պիզ իշէրի կիրտիքտէն սօնրա սր-
պըճա դափանտը, Ղիրա Փասպրիգանըն մա-
քինալասընճա հէնի պիր իսլահաթ իճրա օ-
լունմըշ իտիյինտէն, անլէր մէղքիւր իսլա-
հաթըն շէհրին ալնի նէվտէն օլան տիկէր
Փասպրիգասընտա պիլինմէսինի իսթէմէ-
յօրլար իտի, Բրիստոսըն քրիստէսինին շիւ-
պէլէրի արասընտա մէվճուա օլմասը լաղըմ
կէլէն ալագա վէ միւնասէպէթ պէօյլէ օլ-
մամալը տըր, Անլէր հէքտիկէրլէրինին րա-
գիպլէրի տէյիլ, անճագ իշտաշլարը օլմալը
տըրլար, Պօզոս հայաթընըն նիհայէթինէ
հագլաշմըշ օլտըղը պիր դէմանտէ քէնտիսինին
«հալա քեամիլ» օլմամըշ իտիյինի պէյան է-
տիյօր, պու խուսուս քրիլսէնին հէր պիր
շիւպէսի հագգընտա տախի սահին տիր,
Հէր պիր խրիսթիյան վէ քրիլսէնին հէր
պիր շիւպէսի սաիրլէրինտէ պուլունան էյի
շէյլէրի կէօրիւպ անլէրէ մալիք օլմալը վէ
անլէրաէն իպրէթ ալմալը տըր:

Տիրնճէ դայտառըղըգտան ինթիրազ էտէլիմ, խրիսթիյանըղք՝ ֆէրտլէր վէ պիւթիւն նէվի պէշէրճէ էն տինտար խրիսթիյանըն պիլէ խայալ էթախյինտէն գաթ գաթ զիյա տէ հաիզի էնէմմիյէթ տիր, Խնսան քէնտի ճանրնա պէտէլ նէ՞ վէրէ պիլիր, «Եւս Բապպ, քիմէ կիտէլիմ. էպէտի հայաթ սէօղլէրի սէնտէ տիր» «Պէն ճէմի ի շէյլէրտէն այրըլա պիլիրիմ, ամմա եւ Բապպ սէնտէն ասլա այրըլամամ» Մէնսուպ օլտըղըմըղ — պիղճէ թալիմաթը Գիթապը Մուգատտէսին աճքեամընա էն մուվաֆըզ կէօրիւնէն վէ ուսուլը իպատէթի պիղճէ մուճիպ ի մամուրիյէթ վէ թէսէլլի օլան քիլիսէյէ գալպլէրիմիզտէ խուսուսի մէյլ ու մուհապպէթ թաշըլյալըմ, Լաքին հէր նէրէտէ պուլունուր իսէ պուլունսըն, էյի պիրատէմին գատր ու զըյմէթինի թանըմայաճագ վէ անը սէվմէյէճէք գատար քէօր վէ պաթըլ իթիգատ սահիպի օլմայալըմ, վէ ալէլ խուսուս ումուրը տինիլէտէ էսասի օլան շէյլէր խուսուսընտա խաթատա պուլունմայալըմ, Հաքիմ Սողոմոնըն շէրիլլէր հագըրնտա տէտիյի հէր ատէմ հագըրնտա տախի սահի՛ տիր. «Զիրա քէնտիսի քէնտի նէֆսինտէ տիւշիւնտիւյիւ կիպի տիր» Պիր ատէմին զահիլէն քիլիսէյէ մէրպուլթ պուլունմասը, էախօտ իճրա էթտիյի ըէսմ ու այինլէր հաիզի գըյմէթ իսէլէր տէ, անըն նէ տէրէճէ տինտար օլտըղընը կէօսթէրմէղլէր, Ճահիլ քիմսէլէր պիր թազըմ ըէսմ ու այինլէրի իճրա էտէնլէրին ճիւմլէսի ճէննէթին վարիսլէրի տիրլէր տէյիւ գանն էտէ պիլիրլէր իսէ տէ, Ալիմ վէ Ատիլ ի Մութլազ վէ Միւֆէթթիլ իւլ Գուլուպ օլանՊարի Թաայա հաղըթլէրինին պուլ կիպի, զէվահիրի աճվալա հատտէն աշուրի իթիպար էթմէզ իտիյինէ վազըֆ օլմազ պէօյիւք պիր թէսէլլի տիր, Ալլահըն նազարընտա էն գըյմէթտար շէյ էվսաֆ տըր, Ալլահը սէվէն վէ Ալլահա իթաաթ էթմէյէ չալըշմազլէ քէնտի մուհապպէթինի կէօսթէրէն վէ ատէմլէրի սէվիպ ինսանլարա էյիլիք էտէրէք քէնտի մուհապպէթինի կէօսթէրէն քիմսէ՛ թալիմաթճա պէօյիւք զէլալէթլէրտէ պուլունմասընա րազմէն «Անա մազպուլ տըր» Պիղ մուլսթէլիֆ քիլիսէլէրէ մէնսուպ խրիսթիյանլար արասընտա եէքտիկէրլէրի հագըրնտա կէօսթէրիլէն միւսաատէ վէ ուխուվլէթքեարանէ միւշալընքէթ էսէրլէրինին չօղտընը տինճէ գայտառըղըգտան զիյանէ իշպուլ խուսուսուէ էնէմմիյէթինին թանրյամսընա աթֆ էտէրիզ

ՄՕԼՄԷՆ ՖԻԼԼԵՐԻ

[Հինտիսթան սելեուզյարդնաան պիրի օրատա ֆիլ-
էբրին սուրէթի ի իսթիխատմարընա տալիւ պէր վէճճի
աթի մալիւմաթը վէրիյօր .]

[illegible]

Յիւ հօլուսնն իւզէրինսէքի պու քէօշէյէ
 Էէթիշտիյինսէ, պօշուստաքի գէնծիրինին
 չէնկէլինի քիւթիւյիւն տէլիյինսէն չըգա-
 րըր, վէ չէնկէլի հալգասընն իւզէրինէ
 Թազար քի գէնծիր Էէրէ սիւրբինմէսին :
 Պատէհու, քիւթիւյիւն օ պիր ուճուսա
 տէօնէր, անը տիշլէրիլէ Էօգարըյա գալ-
 տըրըր. պիր հալտէ քի քիւթիւք իսքէլէյէ
 տօղրուլուր : Յիւ պիր գաչ տէֆա տիշի իլէ
 իթէրէք անը մաթլուպ օյան մահալէ կէ-

Թիւրիւր, Նէշիւրիւր մէտտի էսնասընտա իսկէ-
լէսի՝ տաիմա սու պաստըղը սէպէպիլլէ չա-
մուրու պիր հալ քէսպ էթմէսինտէն նաշի
ազ չօգ դայփազ պիր հալտէ պուլուսուր:
Ֆիլ պիր աէֆա դուվլէթիճէ դորայարազ
քիւթիւլիւ իսթէնիլէն եէրէ սիւրէր վէ պու-
վէճն իլէ քիւթիւլէ դայարազ նէշիւր տիւլէր:
պէթիլէճէ սույա էնտիրիլէն քիւթիւլէրին
իւղէրինէ տուրմուշ օլան պիր ատէմ եէնի
սիւրիւլէն քիւթիւլիւ օ պիրլէրէ պաղլար:

Պու մուամէլէնին չայան ը հայրէթ ճիւնէթի՝
ֆիլլէրին քէնտի գուվլէ ի միւմէիլիլէրին-
նի տօղրու սուրէթտէ գուլլանմալարը տըր:
Անլէր իւղումընտան զիյատէ պիր գուվլէթ
սարֆ էթմէլլէր: պիր քիւթիւլիւ փէք զի-
յատէ ուղաղա ապա սիւրմէլլէր: հէման
պիր մաքինա իմիլլէր կիպի իշ կէօրիւլէր:
ապա աճէլէ էթմէլլէր, վէ տաիմա պէթիւլէ
պիր ինթիլթ իլէ հարէքէթ, էտէրլէր, վէ
եօրղուսըլլէր ալմազ իշիւն ապա եօլտա տուր-
մաղլար: Անլէր աճէսթէ աճէսթէ վէ հիշ
տուրմալարազ իշիւլէր վէ պու վէճնլէ
պէթիւլէր իշիւլէր մէյոտան կէթիւրիլէր:

Մէրթ աղաճ քիւթիւլիւնիւն աղըրըղընը
պիր տէֆա թէսալվուր էտինիլ: պուլար
էն աղըր աղաճլարտան տըրլար: 12-15 ա-
յազ ուղուս վէ պիր պուլուսըլլէր ապազ գալըն
օլուրլար: միւլահազա էտինիլ քի պու իշ-
լէրի սապահտան աղաճազ գատար կէօրմէք
իշիւն նէ գատար գուվլէթ սարֆ էթմէք
իճապ էտէր:

Մօլմէն ֆիլլէրի իշիւն էլլէնճէ վաղթլարը
տաիլի վար տըր: հէր սապահ սաաթ ալթը
վէ հէր աղաճ սաաթ պէշ պուլուսըլլէր րա-
տէլէրինտէ անլէր եղլաճնազ իշիւն նէշիւ
էնլէրլէր: անլէր փէք քէյֆիլ պիր հալտէ
սույա կիրէրլէր: խօրթուլարընն անճազ
ուճլարընտան զայրի պիր շէյ կէօրիւլմէյէ-
ճէք գատար սույուս իշիւն տալարլար: ան-
լէր խօրթուլարը իլէ պիր պիրլէրի իւղէ-
րինէ սու ֆըլլըրթըրլար, վէ պաղէն «Սու-
տա կիւլէլլէ» թապիր էթմիլիմիլ օյուսլա-
րը իճրա էտէրլէր: անլէր պիրի պիրլէրի
իլէ օյնայան պէթիւլէք քէտի կալրուլարը-
նա պէնղէրլէր: եղլաճնաղլարը սըրատա
չօգ տէֆա անլէրի սէյր էթմէյէ կիտէր, վէ
անլէրէ «կէմիճի էքմէյի» տէտիլիմիլ էքմէք-
լէրաէն վէրի իտիք: Անլէր պիրի կէօր-
տիւլէրինտէ, քէնտիլէրինտէ պիր շէյ վէրէ-
ճէյիմիլի տէրհալ անլայարազ գայըլըն էթ-
րաֆընա թօիլանըրլար, վէ խօրթուլարընը
գայըլըն իւղէրինէ չըգարըրլար, վէ պու
վէճնլէ էքմէքլէրի գալարլար իտի:

Պու ֆիրապէթի մալուլար ֆէլլէ էլ ա-
տէ գուվլէթի օլմալարըլլէ պէրապէր փէք
տէ նաղիք պիր գալպա մալիք տիրլէր: ա-
ճըմազ տէնիլէն շէյ նէ օլտըղընը զանն է-
տէրսին քի պիրլէրլէր: Զօճուղըն պիրի պիր
կիւն նէշիւ տիւլէր: օրատա պուլուսնան
ֆիլլէրտէն պիրի խօրթուլու իլէ անը եա-
վաճա եաղալարազ սուտան եօգարը գալ-
տըրլար վէ թէքար գարայա չըգարըր:

Մօլմէնտէ պուլուսըլլէր վաղթ պու ֆիլ-
լէրտէն պիրի պիր կէճէ միւրտ օլտու: էր-
թէսի սապահ հէլիմիլ տէ անը կէօրմէք
իշիւն գարայա չըգարըր: Պու ֆիլլին գարըն
իւղէրինէ պիրուս պիր հալտէ եէրէ սէրիլ-
միշ օլտըղըն կէօրմէյիլնճէ անլէրին նէ գա-
տար հէյպէթիլ պիր մալուլազ օլտըղլարընը
թէսալվուր էտէմէլ իտիմ: Օ պիր ֆիլլէ-
րին քէնտի արգատալարընն վէֆաթըն-
տան հիսս էթմիլլէրի քէտէր տալի կէօր-
մէյէ չայան պիր շէյ տիր: Օլ կիւն ֆիլպան-
լար էօրիւլ օլան ֆիլլին գաֆապընը քէնտի-

լէր վէ անը կէօմաիւլէր: քի գաֆապը էթի
շիւրիւտիւլէրտէն սօնրա անըն գըլմէթի տիշ-
լէրինի գաֆապընն իշիւնտէքի զըմը իլէ
պէրապէր ալա պիրլիլէր: Ֆիլլին լաշէսինի
սույըն քէնտընա կէթիւլմէք իշիւն եիւղ-
լէրճէ համալար իշէ գօշուլտըլար, վէ նէշ-
րին մէտտի էսնասընտա սուլար անը ալըպ
տէնիլէ կէթիւլարիւլէր:

Եէրլի բէնճպէրլէրտէն իպարէթ օլան պու
համալար չալըլազ վէ գուվլէթի տէմ-
լէր տէ տէյիլ տիրլէր, վէ ֆիլլին լաշէսի
էթրաֆընա հալարլար կէշիւլմէք խուսու-
սընտա սարֆ էթմիլլէրի պիր սաաթլըգ
վաղթտան սօնրա, հէր նէ գատար չալըլա-
լար իսէ, աղաճազ գատար անը անճազ էլլի
ատըմ գատար եէր շէք պիրլիլէր: Օ զէման
պըլլըրտանէ պիր Չիլի գալֆանըն թանթը
իտարէսինտէ պուլընըյօր իտի: աղաճ իւս-
թիւ գալֆա ֆապրիգայա կէտիլիլտէ օ վաղ-
թապատար կէօրիւլէն իշտէն մէմուս օլմա-
տը: Պուլըն իւղէրինէ պիր գալ տաղիգա
գատար համալարա պազը նասիհաթլարտա
պուլուստու, վէ սօնրա եինէ անլէրի չա-
լըլաղա տալլէթ էթտի: Մէրգուլ իշիւլէրին
իշիւնտէ պիր վաղթ տօլալտը, պիրինէ պիր
չամարալ էթտի, պիր տիկէրինէ տաիլի
էլլինտէքի գալըն իլէ վուրտու: նիհայէթ
պազը թէտպիրլէրլէ անլէրի չալըլաղա
թէշվիլ էլլէտի: վէ պու վէճնլէ եարմասաթ
սօնրա ֆիլլին լաշէսի նէշիւն քէնտընա
կէթիւլարիւլէր: Չիլի համալարըն եա-
րը պուլուս իշ կէօրմէլէրինտէն հաղ էթ-
մէտի: անլէրէ էմը էթտի քի նէշիւ կիթ-
սինլէր վէ ֆիլլին լաշէսինի թամմ սույըն
քէնտընա գատար սիւրսիւլէր: կէճէլլէն
սուլար գապարտըլար վէ լաշէլի ալըպ կէօ-
թիւլարիւլէր:

Շիւպէն եօգ տըր քի, ֆիլլէր պալազ մա-
հէլլէրտէ տաիլի պու կիպի մուհիմ խըտ-
մէթլէր կէօրէ պիրլիլէր — անլէր ֆիլ հա-
ղիգա Հինաթիւթան գօլ օրտուլարընտա ա-
ղիմ խըղմէթլէր կէօրմէքտէ տիրլէր — լա-
քին պէն Մօլմէնտէ վաղը քէրէսթէ ֆապ-
րիգալարընտա չալըլան ֆիլլէրի կէօրէրէք
տօղրուսը փէք չօգ թէտճիւլ էթտիմ:

ԱՅՐԻԳԱՏԱ ԵԱՆԱՐ ՏԱՂԱՐ

1871տէ, էմին փաշա քէնտի միւսհիշ
էօլիմիլլէ խիթամ պուլան սէյահաթըն-
տա վիղթօրիա Նիհազատան զարպա տօղ-
րու հարէքէթ էթմիլի պիր զէմանտէ, Տր.
Սթուլման նամ արգատալը իլէ քէնտի-
սի Մֆուլպիրօ նամ օլ պէթիւլէ տաղը կէօ-
րէն իլք պէյազ ատէմէր իտիլէր քի, գալի-
տան Սիէք պիր չօգ սէնէլէր էվլէլ
եէրլիլէրտէն ալտըղը մալիւմաթա պի-
նաէն քէնտի խարիթասը իւղէրինէ եաղմը
օլտըղը կէօլտէն 120 միլ պուտ ու մէսա-
ֆէտէ պիր նօթթատա տէրճ էթմիլ իտի:
Անլէր կէօրտիւլէր քի Մֆուլպիրօ միւսհիշ-
րիտ պիր մալրուլթ օլմայըպ, շիմալիլէ գա-
տար նամալիւմ օլան պիր եանար տաղ սիւ-
սիլէսինին ազսա ի չարղընտա տըր: Ան-
լէրին իլք իշի Ալպէրթ էտլըրտ կէօլիւսին
խարիթասընը թանղիւմ էթմէք օլտու: Անլէր
պու տաղլարը տօլալազ իշիւն աալը իշլէ-
րինտէն ֆալիլ կէլմէտիլէր իսէ տէ, Տր.
Սթուլման քէնտի մէմէքէթինէ եէրլիլէրին
իսպարաթընը հալի պիր րաֆօրթօ կէօն-
տէրտի: Պու իսպարաթա կէօրէ, մէքըլը
սիլիլէ ի ճէպալըն ազսա ի զարպը օլան
վիլրուկա տաղը պիր աթէշֆիլան տաղը
տըր քի, անըն թէիլէսինտէն չօգ տէֆա
տիւման չըգարըղը կէօրիւլիւյօր, վէ պուլ-

տան էօրիւլ գըսմընն պաղըրմասընա պէն-
զէր պիր սէս չըգրյօր իտի:

Կէլէն Գեկտիւլէրին Տիւսէ Գօնթ Ֆօն
Կօճէն նամ Ալման սէյահաճնտան էվրօփա-
յա չէթիլէն պիր թէլէկրաֆ անըն Աֆրի-
գայը չարգտան զարպա պալտան պաշա տօ-
լալարգտան սօնրա ալաղքի Գօնկօյա եէ-
թիլտիլինի միւպէյիլն պուլուսմըլ տըր:
Այնի վաղթտա միւմալիլէրին կէլէն Յուսիս
այընտա մէրքէլի Աֆրիգատա եաղմըլ օլ-
տըղը մէթուլը եէթիլմիշ տիր: Պու մէք-
թուպտա միւմալիլէրին վիլրուկա տաղը-
նա չըգարըղըն տաիլ մուլթապար ֆաղաթ
ճալիպ ի տիգաթ պազը թաֆալաթ վէրիլ-
միշ տիր: Մէրաքէլին շիմալը զարպի ճիւն-
թինտէ վաղը Րիֆ տաղլարընտա զիր զէ-
մինտէքի ֆաալիլէթ ի նարիլէյէ տաիլ մա-
լիւմաթ ալլանըլ իսէ տէ: եէրլիլէրին միւ-
մանաթալ պուլարլարըն իսթիլլաֆընա մա-
նի օլմուշ տըր: Աղիմ պօլլուղը թէշլիլ է-
տէն վէ պէթիւլէ կէօլիւն չարղընտա լալա
վէ քիւլ տաղլարը վիլլուտէ կէթիւլէն օլ
թանթ էլ տըր գուվլէթլէր քիւթիւլար գու-
յուլարը, սըճազ մէնպալար, վէ սաիլ ալա-
մէթլէր սուրէթիլլէ կէօսթէրլիւյօրլար քի,
անլէր հէնուղ պիլ քիւլիլլէ սէօնմէմիշ տիր-
լէր: Լաքին վիլրուկա տաղընըն քէշֆինէ
գատար Աֆրիգատա եանար հալտէ հիշ պիր
եանար տաղ մէվուտ օլտըղը մալիւմ տէ-
յիլ իտի: Հէնուղ փէք ուղաղտա իլքն
Գօնթ Ֆօն Կօճէն տաղըն պալընա մէրքէ-
զինտէն չըգան ինճէ պիր տուլման կէօրտիւ-
վէ պու տէլիլին քէնտընըն տէնիլտէն 11,
400 այազ եիւքսէք օլտըղընը միւլաճէտէ էյ-
լէտի: իմալ վօլգան պիր գար տաղը տէյիլ
տիր, վէ չարգ թարաֆընտաքի էն եաղըն
գօմշուտու օլան վէ Սթուլմանըն գալլին-
ճէ 13,000 այազ եիւքսէք պուլուսնան տաղ
գատար միւլթէֆի տէյիլ տիր: Միւմալիլէյ
իշիւն պու սըգ օրմանըն իշիւնտէն կէլմէք
վէ տաղըն թէիլէսինէ չըգաղ իւղէ պիր
չօգ կիւլէր կէշիւլմէք իղթիգա էթմիլ տիր:
Նիհայէթ միւմալիլէյ մէնֆէլին քէնտըն-
տա տուրմուշ վէ ալաղքի գալթիլլէ չայանը
թէմաշա օլան մէնղարէլի սէյր էթմիլ տիր:

Մէնֆէլ թաղրիպէն պիր միլ գուլթիլտէ
տիր, վէ անը մուհիթ օլուպ տիլար կիպի
օլան գալարըն թէիլէսի — քիսէյեաճ պուլու-
լարըն իւղէրինտէ տուրմուշ տըր — մէնֆէ-
ղին գարընտան 160 այազ գատար եիւքսէք
տիր: Մէնֆէլին իշիւլիլէն կիրմէք պիր
կէօնէ թէիլլէք ի մուհիլ օլմասա պիլլէ, քէ-
նտընտաքի գալար օ գատար տիք տիր
քի, րանաթճա ալաղը էնմէք միւմէքն տէ-
յիլ տիր: Մէնֆէլին գարը սարը րէնկին-
տէ օլուպ, պիր կէօլիւն եիւղիւ կիպի տիւմ
տիւլ տիր, վէ սէյահա էրիմիլ լալա իւ-
ղէրինէ նաղար էտիլյօր կիպի կէլմիլ տիր:
Պու տիւլ սաթ իւղէրինտէ իլք մէնֆէլին
քէնտըլարը տիլար կիպի կէօրիւլէրլէր,
պիր սուրէթտէ քի զանն էտէրսին անլէ-
րի տիլարըլար եալմըլ տըրլար: իլք մէն-
ֆէլտէն ազսա ի շիմալիլտէն — քի
գուլթը 300 այաղը միւլթէճալիլ տիր —
ուղաղտան իշիլտիլլէն կէօք կիւլէմէսինէ
պէնղէր պիր սէս իլէ պէրապէր քիւլիլէք
պիր տիւման սիւթուսըն չըգաղտա իտի:
Պու մէնֆէլին խարիճինտէ վէ տաղըն գարպ
ճիւնթինտէ տիլէր պիր մէրքէլի պէրքէան
մէվուտ օլտըղըն գուվլէթլի էմարէլէր
վար իսէ տէ, միւմալիլէյ սէյահա պուլու-
սա կէլմէյէ միւլթէտիր օլմամըլ տըր:

Պիր գալ սէնէ գատար պու վօլգանըն

իշխող էթնոսի կեանքին հետին ճիշդ ի ճշնակալիցանիսն պիտի աղ ինքնաբերական իրա-
րիթա իւզերինսէ քիւնիւք պիտի կէօլ կէօ-
րիւնսիւք տիր: Պու կէօլ Քիւնիւ կէօլիւ տիր
քի, Յօն կօճէնին տուան չըգարան մէն-
ֆէզինէ նաղար էթմիշ օլտըղընտան տէր
հալ սօնրա անըն քէնարարընտա տուըմը
օլտըղը վաղթա վարընճայա գատար հիշ
պիր պէյաղ առէմ թարաֆընտան կէօրիւ-
մէմիշ տիր: Անըն պէյանընա կէօրէ, կէօլ
կէօղիւ էօնիւնտէ պիր տէնիդ միսիլիւ
արղը վիւնուտ էթմիշ, վէ հէր նէ գատար
հալա աչըգ իտի իսէ տէ, անըն ճէնուպի
գըյըլարընը կէօրէմէմիշ իտի: Անըն գան-
նընճա պու կէօլ հէման Ալպէրթ էտըլըս
կէօրիւ գատար վասի տիր: Անըն մէլընէն-
նին Րուսի ըրմաղը օլտըղը գանն օլունմը
տըր քի, պու ըրմաղ թանկանիւք կէօրիւ-
նիւն չիմալի գօլընա տալիլ օլուր:

Աֆրիգայը էն եագըն զէմանարտա պաշ-
տան պաշա տօլաշան պիր քեաշիֆին պէօյ-
լէ շայան ը տիգգաթ վէ մուհիմ խըտմէթ-
լէրինի կէօրտիւլիւմիւղտէ, Աֆրիգատա
պաշա մուհիմ քէշֆիլաթ գալմամը օլ-
տըղընը գանն էտէրսէք, խաթա էլլէմիշ օ-
լուրըղ, չիւնքի քիմ պիլիլ իլէրուտէ նէ
պէօյիւք քէշֆիլէր վուգու պուլաճագ տըր:

ՍՈՒՀԱՐՐԵՐԱԹ

ԵԷՎՍԻ ԽԻԼԳԱԹԸՆ ԱԼԹԸ ԿԻՆԼԵՐԻՆԻՆ ԻԼՍԷ
ՍԻԻԹԱՊԱԳԱԹԸ

(17—18-նի Նի-սի-է-ն Տաղար)

Հալա հայալանաթընըն իքիննի սընըֆը
հալը հաղըրտա 100,000 նէվլէրի մալիւմ
պէօնէքլէր (insects) տիր: Պէօնէքլէր գա-
նաթը մախուգաթտան օլուպ, անլէրտէ
չօգ տէֆա ախէր հայալանարըն խասսիլէթ-
լէրի պիլլէմիշ տիր: Պուլար եիւրիւր,
հիւզէր, սընըր, գօշար վէ ուշարար:
Պէօնէքլէր հագընտա տէնիլմէսի սէղա օ-
լան էն մուհիմ խուսուսարտան պիրի ա-
նիպ թէշքիլաթարը տըր: Ալիմին պիրի
սալթ պիր պէօնէքլին թէշքիլաթընը անլա-
մաղա պիր գաշ սէնէ սարֆ էթտիքտէն
սօնրա, իշի պաշա չըգարմաղտան պէօնէքլի
թէշք էթմիշ տիր: Չօգ պէօնէքլէրին գա-
նաթարը օ տէրէնէ նաղիւք վէ իննէ տիր-
լէր քի, անլէրտէն 50,000 տանէսի եան
եանա գօնուլա, անճագ 1/2 փարմագ գա-
լընըղընտա օլա պիլիլ: Կէօղլէրինին թէշք-
քիւլիւնտէ տալիի հիքմէթ ի խիւտայը կէօ-
րիւրիւք, Պաղըլարը եօղարընը, ախէրլէրի
իսէ աշաղընը սէյր էտէրլէր: Պիր սինէյին
պաշընտա իքի պէօյիւք թիւմէքլէր պու-
լունուպ, պուլար պասար ալէթլէրի տիր-
լէր: Պու տէֆէնէքլէրին պիւլիւն սաթիւ
քիւլիւք նիմ քիւրէլէր իլէ մուհաթ օլուպ,
մէքքիւր նիմ քիւրէլէրին օրթաընտա չէֆ-
ֆաֆ մուհաթտէպ պիրէր ճամ վար տըր,
վէ հէր պիրի քէնտինէ խըտմէթ էտէն պա-
սար առապէլէրինին այրը պիր տալընա մա-
լիք տիր: Պէօյլէնէ ֆարղը ճամլար ֆարղը
կէօղլէր թէշքիլ էտէրլէր: Ատի էվ սինէյի-
նին 4,000, եապան արըսը սինէյին 7,000
վէ աթ: սինէյինին 13,300 կէօղլէրի վար
տըր: Լիւ Ուէնհօք պիր սինէյին կէօղլէրիւ
էօյլէ պիր նիգամա գօյտը քի, անըն հէր
պիր մինի մինի կէօղլէրինտէ 750 այագ
մէսաֆէտէ, 299 այագ իրթիֆաընտա օլան
պիր չան գուլէսինի այրը այրը կէօրէ պի-
տի: Պուլտան գաթ ը նաղար, պէօնէքլէրին
գուլվէթի սօն տէրէնէ շաշըլաճագ պիր հալ-
տէ տիր: Պիր էվ սինէյի պէ հէր սանիլտէ

600 տէֆա գանաթարընը չարիարագ 33
այագ եօլ ալըր: Աթ սինէյի հալառա սա-
աթտա 60 միլ կիտէ պիլիլ: Գարընճալար
քէնտիլէրինին 40—50 միսլի աղըրըղընտա
օլան պիր եիւքիւ կէօթիւրէ պիլիլէր: Պին-
լէրնէ արըլար պիրի պիլիլէրի իւզէրինէ ա-
սըլա պիլիլէր: Էկէր պիր ֆիլ սըգլէթինէ
նիսպէթէն պէօնէք միսիլիւ պիր գուլվէ-
թէ նալի օլայըտը, գայալարը սէքիւպ տաղ-
լարը տէվիլիլ իտի: Պաղը պէօնէքլէր քէն-
տի ուզընըղարընը 250 միսլի մէսաֆէյէ
սընըրայա պիլիլէր: Էկէր Գայսէրիլէտէ վագի
պիր աթ պիր ֆիլիլէրին սըգլէթինէ նիսպէ-
թէն սընըրաղը կիպի քէնտի սըգլէթինէ
կէօրէ սընըրայա պիլիլէր իտի, պիր սընըրաղը
իլէ էրճիյասըն թէֆէսինէ չըգա պիլիլ իտի,
վէ Մէրդիֆուլտա քեալին Անաթօլիա գօլէ-
նիտէն պիր աթ գօշմայա պաշալապա պիր
գօշուլը իլէ Րօմայատէք գաշա պիլիլ իտի:
Պէօնէքլէր հագընտա պիր իւլիւնիւ խու-
սուս պաղըղարտա օլտըղը կիպի փէք չօգ
թէշքսիւր էլլէմիշ տիր: Էվ սինէյի հէր
պիր տէֆասընտա 177, իփէք պէօնէքլի 1,000—
2,000, էշէք արըսը 3,000, գարընճա 4,000—
5,000 եուլմուրթա եուլմուրթլար: Արը պէ-
յինինքի պիր մէվիլմէ 40,000—50,000 գա-
տար տըր: Պուլարըն էն դարիպի պէյաղ
գարընճալար օլուպ, Էէվմիլլէ 86,400 եու-
մուրթա չըգարըլար: պու հալ պէօյլէ տէ-
վամ էտինէ պիր այ գարֆընտա միգտար
2,592,000 եուլմուրթայա պալիլ օլուր:
Պու նէ տէրէնէ թիւրէյիլ, Էկէր էտնա
նէվտէն օլանլար քէնտիլէրտէն ալի օլան
սընըֆարա թամ օլմայա իտի, պիլ փէք
րանաթաղ օլուր իտի: պիր սաաթտա
պիլիլէրի տօղարլար իսէ տէ, Էիւք պիլիլէրի
ղայալ օլուրլար:

Պաղըլար իսլիլ պու պէօնէքլէրի նիլիւն
եարաթտը տէյիւ սիւալ էթմէքտէ տիրլէր:
Անլէրին եարաթտըմալարընը սէպէպլէրինին
հէփիսինի պիլլէմիշ իսէք տէ, չու գատա-
րընը տէյէ պիլիլէրի քի, Ալիմի Մուլթաղ
անլէրի նաֆիլէյէ խալգ էթմէտի: Վագտա
անլէր գանիլէն փէք քիւլիւք օլուպ տիւն-
եանըն հէր թարաֆընտա տաղըլմըլար իսէ
տէ, եան եանա կէլտիլլէրինտէ իսքէնտէր,
Չէղար վէ Պոնափարթըն օրտուլարընտան
տանա ճէսիլլէրինին թէշքիլ էտէրլէր: Անլէր
Գատիլի Մուլթաղըն փլանընտա քէնտիլէ-
րինէ ինալէ օլունան իլլէրի պիլա գուսուր
իճրա էթմէքտէ տիրլէր: Մէյնարէլէրին տէվ-
րինտէ կէօրիւլէն հիքմէթ ի խիւտա՝ էօ-
րիւմէնէ թէլլէրինտէ տալի կէօրիւլմէքտէ
տիր: Գարընճալար սայ ու իգտամ տէրս-
լէրինի էօյրէթտիլլէրի կիպի, թըրթըլըն
քէֆէնէյէ թանվիլի տալի գըյամէթ թալի-
մինի իղա՝ էտէ պիլլէն էն միւլէսիլ պիր
թէմիլ տիր:

(Մաղար Է-ը)

Սիւմ Հաճի Քէօյ Գ. Յ. ԻՍԿԵՆՏԵՐԵԱՆ

ԷՕԼԻԻՍ ՆԷ՝ ՏԻՐ ՎԷ ԱՏԷՍԼԷՐ ՄԷՁԱՐՏԱՆ
ՆԻՉԻՆ ՏԻԹԵՐԼԷՐ

(12-նի Նի-սի-է-ն Տաղար)

Լաքին նէ գանն էտէրսինիլ. մէրհամէթ
վէ ինայէթ մէնպար օլան իսլիլ թաալա
առէմլէրին պէօյլէ մէյուս պիր հալտէ տէ-
վամ էթմէսինէ րաղի օլուր մը: Հաշա. օ-
լամաղ վէ օլամամը տըր: Իշթէ իսլիլ ի
Մուլթաղ առէմլէրին գուտըլթիլին մա-
ֆէվգինտէ թուլտըղը պիր էսրարըն ա-
ռէմլէրտէն քէշֆի միւլմէքիսիլ էօրիւմիւն
վէ մէղարըն խաֆիֆլէնմէսի իլլէն իսթի-
մալ էլլէտիլլէրի էնլա ը չարէլէրին ֆաի-

տէսիլ օլտըղընը հէր վէճիլէ պիլտիլինտն,
իպթիտառէն վատ էլլէտիլ ինայէթ ինսան
էլլէտի (Թէք. 9. 25): Յիսուս 19 ասը էվ-
վէլ տիւնեամըղը թէշքիլ էլլէտի, վէ ին-
սան օղուլարընա նէ վէճիլէ եաշալաճագ-
լարընը, քէնտիլլէրին էվլատ Ուլլան իտիք-
լէրինի թարիֆ էթմիշ, վէ էյ առէմ էօ-
լիւմտէն խալթ էլլէմէ. մէղարըն գարան-
լըղ կիրտապը սանա տէհէլթ վէրմէսին, վէ
ասլա մէյուս վէ միւլմէտտէր օլմա, մէղար
առէմի մանվ ու նապուտ էթմէք իլլէն տէ-
յիլ, իլլա առէմի էպէտիլլէթ իսալ, վէ գատար
ու գըյմէթինի թէրֆի, վէ սաաթէթէ նալ
էթմէք իլլէն պիր վասըլթա տըր, զիրա
պու չիւրիւր թէն չիւրիւքսիլլէրի վէ պու-
էօրիւմիւ թէն էօրիւմիւլլէրի կիլմէսի
լաղըմ տըր (1 Գօր. 15. 51—55): Յիւլ. 5.
24—30) տէյիւ պիւլթիւն տիւնեայա նիտա
էլլէտի, վէ կէօթլէրտի քի, պիր պուղտայ
թօփրաղա տիւլմէտիլլէ պին գաթ ման-
սուլ վէրէմէղ, վէ պուղտայ պիր քէրրէ էօյ-
մէտիլլէ տիրիլլէմէղ (Յիւլ. 12. 24). վէ
ինսանլարը չիւպիլտէն գուրթարմագ վէ
խէլաալարընը թէմին էլլէմէք իւզըն Յիսուս
էօլտիւ (Ղուկ. 23. 46), տէհէլթի խաշ էօ-
լիւմիլլէ էօլտիւ, վէ չիւպիլլէ մանալ գալ-
մամագ իւզըն (Յիւլ. 19. 34) մըղարգ իլէ
տալի տէլիլիլ, գարանլըղ վէ էնկին մէ-
ղարըն թա տիլլէրինէ էնտիրիլի, վէ սա-
քէրլէր իլէ պէլլէտիլիլ իւլ կիւն գատար
օրտա գալտը: Լաքին նէ աճաիլ չէյ, իւլ
կիւնտէն սօնրա Յիսուս տիրիլլէ (Յիւլ. 20.
4—31), մէղարըն այտընլաթմաղլէ մէ-
ղարըն գալիուսը արտընտան մէսուրիլլէթ
չէմսի լէման էլլէտի: Լաքին նէ գանն է-
տէրսին. Յիսուս պուլնուլա իքթիֆա էլլէ-
տի մի: Խալըր. չիւնքի եիւրէքլէրի թէր-
թիլ էտիլ առէմլէրին խաֆի վէ ճէլլի
մէրամ ու մագաշտլէրինէ վագըֆ օլան
իսլիլ էյի պիլիլ իտի քի պու մուհիմ մէ-
սէլէ պուլնուլա պիլթմէղ. լաղըմ տըր քի
թուլմասըն չիւպիլլէ վէ թուլմաստան պաշ-
գա օն պիլլէրին չիւպիլլէսին հալլ էլլէտին:
Չիւնքի Քիթապը Մուղաաթտէսի միւլթալա
էթտիլլէմիլլէ կէօրիւրիւք քի, հէր նէ գա-
տար օ չիւպիլլէ էտէն թուլմասնամը իլէ եատ
էտիլլէ իսէ տէ, ախէր շալիլտէր տա-
լի Յիսուսը կէօրիւլլէ Անըն տիրիլլէյի-
նէ ինանմաղըղը պիլլ գաթ Յիսուստան կէօր-
տիւլլէրի մուլմէլլէտէն տալի իսպաթ օ-
լունուր: Անըն իլլէն Յիսուս անլէրէ խի-
թապէն ճիլլէն միւլթալիլ օլտուլըղ. էլ-
լէրիլլէ վէ այագլարըմա պագընքի պիլլ գաթ
պէն իմ: րուլնէ էթի վէ քէմիլլէրի եօգ
տըր, առէտի: Անլէր եինէ ինանմաղըղ թէ-
աճիլլէ էթմէքտէլլէր իքէն, Պուրտա պիր
եէյէնէլլէրիլլէ վալ մը, տէտի, վէ կէթիլլէր-
լէրինտէ էօնլէրինտէ եէյիլլէ անլէրէ էլլէրի-
նի վէ այագլարընը կէօթլէրմէսիլլէ, չա-
կիրտլէր Րապըլ կէօրմէքլէ մէսուր օլտու-
լար տէյիւ օղուրըղ: Աճէպա պուլնըն սէ-
պէպի նէ իտի: Յիսուսա նէ լիւղուլմը վար
իտի քի, քէնտիլլէն տիրիլլէ իտիլլէ չա-
կիրտլէրէ պու վէճիլլէ իսպաթ էթմէյէ չա-
լընըօր: Էվլէթ, Քիթապը Մուղաաթտէստէ
շալիլտէրին սուհուլլէթլէ վէ քէօր քէօրիւ-
նէ ինանմըղ իտիլլէրին մուհարրէր պուլ-
սա իտիք, օ կիպի պիր մուհարրէրաթըն պի-
ղէ զայրի թապիլի կէօրիւլլէնէլլէ չիւպիլլէսիլ
իտի: Իշթէ Յիսուս պու պապտէ ինսան
ֆիքրինին հէր կէօնէ չիւպիլլէրին տէֆ ու
իղալէ, վէ կէթիլլէնէլլէ իթիլլէլլէրը ճէրհ

ու թէքդիպ էտէճէք թէտպիրլերի իթթի-
խաղ էլլէմիշ տիր։ Օլ վաղթ պիւթիւն
գալպլէր վէ պիւթիւն գարարմը տիւշիւն-
ճէլէր քեամիլէն միւնէվլէր վէ մէսրուրի-
յէթլէ մալամալ օլտուլար։ Սէվիմէմիլիւր
մի, մէսրուր օլմասընլար մը, էվլէթ, սէ-
վիմիւրիւր, մէսրուր օլտուլար։ Պու սէ-
վիմիւրիւրէք պիր շէյ մի. մէզարտա օրթա
գափուրն տէմիր քիլիթլէրի գըրըլտը։ Մէ-
զարըն գափուրն աշըլտը. սատաղաթ կիւ-
նէլի լէման էթմէյէ պաշլայըպ, ինսանլա-
րըն էօնիւնտէ կիւզէլ պիր կէշիտ աշըլտը։
Շու ֆանի տիւնեատան էպէտիյէթէ կէշ-
մէք, սըզընթըր տիւնեատան ճէննէթէ ու-
շուշմազ, ճէննէթին պիւթիւն մուզատտէս
ճիւմիւրըլա, եանի մէլէլէր վէ աղիլլէր
իլէ Ալլահը աղիւմ իւշ շանա համա ու սէ-
նալէր թաղտիւմ էթմէք իշիւն ատէմլէրին
էօնիւնտէ էն աճայիպ պիր շուէ, էն էմին
պիր թարիգ քիւշատ օլունտու. էպէտէն
մէսուտ վէ փայտար օլմազըլըլ ատէմլէր
չօզտան արափազտա վէ արըլուէմէքտէ ի-
տիւր, էվլէթ, պուրն սալթ Յիսուս թէֆ-
սիր էտէ պիլիր իտի. մէզարտան տիրիւ-
մէլէ ինթանիատա պուրուլլարա գափը-
մազլէ, կէօքտէ պիլիւմ իշիւն էպէտի պիր
վաթան, էպէտի պիր հայաթ մէվճուտ օլ-
տըլընը անճազ Յիսուս իսպաթ էտէ պիլիր
իտի վէ էթտի։ Ղուկ. 24. 33—34.

(Մարտի 4-ը)

ՅՈՎԱԿԻՄԵՍ ԶԱՏՐԱԶԱՆ

ՐԱՊՊՏԱ ՈՒՅՈՒՅԱՆ ՄԻՍԻՆՆ ՊԻՐ ՎԱԿՁ

Հազարոս Տաղալի ինսանիտի 76,
78 սիննիւնտէ օլտըլը հալտէ Ապրիլ 6տա
կէրմիրտէ վէֆաթ էլլէտի։

Պու միւսինն փէտէր՝ կէնճիլիւնտէ իս-
թանպօլտա վազը Րուճարըն պէօլիւք մէք-
թէպիւնտէ թանիւլ ի իւմ էտիպ՝ օլ վաղթ-
լարտա կէրէք լիսանը Շուճանի վէ կէրէք
սաիր իլլէրտէ պու ճիւլարտա պուլունան
խօճալարըն քեամիլէրնէ ֆաիգ օլտըլը
հալտէ, Գայսէրիյէ եազըն պուլունան պա-
զը գառապա վէ շէրլէրտէ մուլլիմիւր խըզ-
մէթլին իճրա էլլէմիշ, վէ պատէնու պուլ-
տան 33, 36 սէնէ գառար էվլէլ Գայսէրի-
յէտէ ինճիլ քիլիսէյէ տալիլ օլմուշ տըր։

Մէրհում միւսթէրէմ զաթ մուսախարէն
թալա, Զինճիրտէրէ վէ կէրմիրտէ կէրէք
իւնիլ Շէրիֆին վազը վէ կէրէք չօճուզ-
լարըն թալիւմ ու թէրպիյէս խըզմէթ ի մու-
հիմէլէրիլէ պիր վաղթ մէշղուլ օլունպ, պու
միւստէթ զարֆընտա պազը քիմսէլէր թա-
րաֆընտան պիր չօզ թէտատիյէ տիւշար օլմուշ
իսէ տէ, գարարընտա սապիթ գալըպ թա
էօլիւմիւ կիւնիւնէ գառար կէրէք նասիհա-
թը վէ կէրէք լաթիֆ թէսիրիլէ քէնտիւի
թանըլանլարա Րապպ Յիսուսը սէվմէք վէ
Օնա իթաթ էթմէլլիլ թալիւմ էլլէմիշ տիր։
Մէրհում Տաղալի սօն 7-8 սէնէտէն պէ-
րու իլթիյարըլգ սէպէպիլլէր իւսիլ խըզ-
մէթլէր իճրաբընտա պուլունամատը իսէ տէ,
քէնտի մուհապպէթլու վէ թաթլը թապիւ-
թըլէ կէրմիր էհալիս ինտիւնտէ փէք չօզ
հիւրմէթ ու մուհապպէթէ մազար օլմուշ
իտի։ Շէյլէ քի վէֆաթը էնասընտա չօզ-
լար օնուն հազընտա սիթալիլլէ սէօլլէյէ-
րէք, «Էկէր պու ճէննէթէ կիթմէտի իսէ,
հիշ քիմսէ կիտէմէլ», տէմէքտէ իտիլէր։
էօլմէքտէն պիր իքի կիւն էվլէլ ճիւզիճէ
րահաթըլանըպ Ապրիլ 6 սապաշընտա իսէ
թաթ էթմէք իւզըլէ եաթաղը իշիւնտէ տօզ-
րուլտուլմազտա իքէն ատէթա ուշղուշա
վարըր կիպի պաշընը կէօքսիւնէ տայայըպ
թէպիլի իրուէ էթմիշ տիր։

Վէֆաթը խապէրի Գայսէրիյէն եէթիւ-
տիլիւնտէ միւսթէրէմ Երէցիմիլ Պատ. Գե-
րուրէ Եազուպէան վէ թալապտան Պատ.
Մր. Յաուլ վէ Փրօպրօմոս էֆ. Շիրինիտիս
կէրմիրէ աղիմէթ էլլէտիլէր։ Օլ կիւն կէրէք
եօրթու օլմասը վէ կէրէք տէ մէրհումըն
էհալի իւզըլիւնտէ օլան կիւզէլ թէսիրի սէ-
պէպիլլէ փէք չօզ քիմսէլէր հազըր օլտըլը
հալտէ, էվտէ պալատէ մէքըլըր միւսթէրէմ
զաթլար թարաֆընտան միւսսիր խըզմէթ-
լէր իճրա օլունտու. ճէնազէնիւն տէֆնի
պապընտա Օրթօտօքս խրիսթիյանլար թա-
րաֆընտան կէօսթէրիլէն հիւրմէթ ու մու-
հապպէթտէն տօլայը արըլը թէշէքըլըր է-
տէրիլ։ Շէյլէ քի էվտէ խըզմէթ իճրա օ-
լունտըլտան սօնրա, ագտէմէք էտիլլէն թէր-
թիպ մուճէպիլլէն, փափազ էֆէնտիլէր թէշ-
րիֆ էլլէյիպ, թէրէնիւմ էտիլլէրէք ճէնա-
զէ քիլիսէյէ կէօթիւրիւտիւ. վէ օրատա
մէթրօփօլիտ վէքիլի Պապա Աթանասիոս
տալի հազըր օլտըլը հալտէ քիլիսէտէ լա-
ղըմ օլան խըտմէթլէրին իճրասընտան սօն-
րա ճէնազէ քիլիսէնիւն հալիսիւնտէ հազըր-
լանմըլ օլան մէզարա տէֆն էտիլտի։

Միւսմիլէյ Տաղալիին խօճալըլը գէ-
մանընտա օնուն եանընտա թալիւմ ու թէր-
պիլլէ օլունմըլ չօճուզլարտան փէք չօզլար
շիմտի սինն ի քէմալէ էրմիշ վէ պէօլիւք
թիճարէթլէրլէ մէշղուլ օլան քիմսէլէր օլա-
րազ էնգարէ, Տէնէք Մատէնի վէ սաիր մա-
հալլէրի գիյարէթ էթտիլիմիլտէ միւսմիլէյի
մուհապպէթլէն եատ ու թիլլէրա էթտիլ-
լէրիւն իշիլթիլիլ տիր. ֆիլ վազը «Մա-
լիհին զիքըր միւսպարէք տիր»։

Րապպ իսան էլլէյէ քի, սալի քիմսէլէ-
րին իպրէթիւնտէն միւթէսսիր օլանլար
գալպլէրին հազիզաթէն Րապպա վէրէլէր։
Հէմ տալի Րապպ նազար գըլըպ ախրէթէ
ինթիգալ էլլէյէն պէօլլէ սալի փէտէրլէրին
եէրիւն սաիր տիւնտար քիմսէլէր գալիմ էյ-
լէյէ։ Ամին։

Գայսէրիյէ

Գ. Յ. ՏԱԳՐԱԶԱՆ

ԹԱԼԻՍԱՐ Ը ՏԻՆ Ի ՄԷՍԻԶԻՅԷ

(17—18-էն Նիւ-Երեմի Դպրոց վէ ինքնա)

Ս. «Կէր-կէ» նէ տէմէք տիր։
Ճ. «Կէր-կէ» Րուճա Րապպըն կիւնիւ
տէմէք տիր։
Ս. Նիշիւն հաթթանըն իւք կիւնիւնէ պէօլ-
լէ տէնիլմիշ տիր։
Ճ. Էֆէնտիմիլ օլ կիւնտէ էմլաթտան
գըլամ էտիպ, իւլաթըլըն իշիւն իթմամ
էթտիլ իշիւն օլ կիւնէ «Րապպըն կիւնիւ»
տէնիլիր։

Ս. Նիշիւն շաթթ կիւնիւնիւ մուգատ-
տէն թուլմայըլ։
Ճ. Անտը Աթիգաթէր շէրիաթ վէ նիզա-
մաթ Յիսուս-Քրիստոստա իթմամ օլունտըլը
իշիւն խրիսթիյանլար օլ շէրիաթլարտան մու-
հաթ օլմուշ տըրլար։

Ս. Շաթթը կէօզէթմէյէ մէճպուր օլմա-
տըլըմըլը Անտը ճէտիտտէն նիճէ իսպաթ
էտէ պիլիրսին։

Ճ. «Իմտի Սէպթ կիւնիլէրի խուսուսընտա
քիմսէ սիլի հիւքմէ էթմէսին» Գօլ. 2. 16.
Ե. Պիլ նիշիւն Կիրակիյի մուգատտէս
թուլթարիլ։

Ճ. Էֆէնտիմիլ օլ կիւնտէ գըլամ էթտիլի
իշիւն անը մէսէրէթ կիւնիւ էտէրիլ, վէ
հաթթատա պիր կիւն րահաթ էտիպ մու-
գատտէս կէշիրմէք գուտսիյէթտէ թէրազ-
լը էթմէմիլլէ եարտըմ էտէր։

Ս. Կիրակի նիճէ պիր ինայէթ վաթըթա-
սը օլուն։

Ճ. Հաթթատա պիր կիւն իսթիւրահաթ
էթմէլլէ ճէտէտիմիլ քէսսիլ րահաթ էտէր։
վէ հաթթատա պիր կիւն խուսուսի պիր սու-
րէթտէ իպատէթլէ վէ րուհանի խըզմէթլէ-
րէ վաղթ վէրմէլլէ գուտսիյէթտէ թէրազ-
լը էտէրիլ։

Ս. Կիրակիյի նաւը կէշիրմէլի իլ։
Ճ. Օլ կիւնտէ եէվմի խրտմէթլէրիմիլ-
տէն ֆարիլ օլունպ րահաթ էտէրէք, Ալլահ
իլէ խուսուսի պիր թարգտա միւլազաթ
էթմէլի իլ։

Ս. Ալլահ իլէ միւլազաթ էթմէք իշիւն նէ-
եափմալ իլ։

Ճ. Մախֆի տուա վէ Գիթապը Մու-
գատտէսին միւթալէտարնա վաղթ վէրիպ,
կիրակի մէթթէպիլլէն վէ քիլիսէ խրտմէթ-
լէրինէ կիտէրէք ալէնի թալիւմ վէ իպատէթ
խրտմէթլէրինէ միւլազ օլմալը իլ, վէ
ֆուրսաթ տիւշտիւքէ սաիրլէրին խայըր
իշիւն խրտմէթ էթմէլի իլ։

Ս. Յիսուս էֆէնտիմիլ շիմտի նէրտէ տիր։
Ճ. Յիսուս էֆէնտիմիլ շիմտի սէմատա
օլունպ, րուհու իլէ տիւնեատա ատէմլէր ա-
րապընտա իլլէմէքտէ տիր։

Ս. Էֆէնտիմիլ թէքար կէլէճէք մի տիր։
Ճ. Էվլէթ, Էֆէնտիմիլ շիմտի տի նեա-
տա կէօրիւնմէյօր իսէ տէ, նիհայէթ պիր
կիւն ճէլալ իլէ զուհուր էտիպ պիւթիւն
տիւնեալը ֆէնտի մէլէքիւթիւնէ թապի է-
տէճէք, վէ ճիւլէ ատէմլէրի մամլէրինէ
կէօրէ հիւքմէ էտէճէք տիր։

Ս. Էֆէնտիմիլ պու զուհուրը նէ՞ գէ-
ման օլմազ տըր։

Ճ. Էֆէնտիմիլ իքիւնի տէֆա նէ գէ-
ման զուհուր էտէճէլին պիլլէյիլ, ֆազաթ
պիլ տալիմա անըն զուհուրընա հազըր պիր
հալտէ եաշամալ իլ։

Ս. Ատէմ էօլիւնճէ նէ՞ օլուն։

Ճ. Թէն թօփրաղա տէճէր, վէ րուհու
անը վէրէն Ալլահըն հուզուրընա վարըր։

Ս. Մէզարտան էթթէտէքի էօմրիւմիւզին
պու տիւնեատաքի էօմրիւմիւզէ ալազաթ
նէ՞ տիր։

Ճ. Օլ էօմր պու էօմրիւմիւզին տէվամը
տըր. շէյլէ քի պուրատա Ալլահը սէվէն-
լէր, էօլտիւքտէն սօնրա Անըն հուզուրըն-
տա պուլունուպ, օլ հուզուրտան մահուզ
օլմազլար։ Փազաթ պուրատա Ալլահը
սէվմէյիպ կիւնա էտէնլէր օրատա Ալլահըն
հուզուրընտա գօրղու վէ հիճապ իլէ տօ-
լաճազ տըրլար։

Ս. Տահա նէ՞ օլմազ տըր։

Ճ. Էօլտիւքտէն սօնրա միւսթիլլէր Ալլա-
հին հիւսնի թէվէճիւհիւնէ, վէ շէրիլէր
Ալլահըն զազապընա մաղհար օլմազ տըրլար։

Ս. Գըլամէթ իւլ էմլաթ նէ՞ տիր։

Ճ. Էֆէնտիմիլ թէքար զուհուրընտա
պիլ ճիւլէ էմլաթ պիր ճիւնա ճէսէտ իլէ
թէքարէն գըլամ էտիպ Էֆէնտիմիլին հու-
զուրընտա իզհար օլունմազ տըր։

Ս. Պու ալէնի վէ սօն կիւնիւն նէթիճէսի
նէ՞ օլմազ տըր։

Ճ. Սալիլէր հայաթը էպէտիյէյէ, վէ ֆա-
սըլար ազապը էպէտիյէյէ կիտէճէլէր տիր։

Ս. Պու իքի հալլարա տահա նէ՞ իսմլէր
վէրիլիր։

Ճ. Ճէննէթ վէ ճէննէթ։

Ս. Ճէննէթ նէ՞ տիր։

Ճ. Ճէննէթ միւսթիլլէրին Ալլահ թարա-
ֆընտան գապուլ էտէճէլէրի միւքեաթաթ
վէ իլլէթ տիր։ Պունը Գիթապը Մուգատ-
տէս պազը թապիլլէրլէ թարիֆ էթմէյէ թէ-
շէպպիւս էտէր իսէ տէ, անըն ասըլ թա-
պիլթը օլ թարիֆլէրտէն պի նիհայէ տէրէ-
ճէտէ հիւքսէք, վէ շիմտիքի աղըմըլըն ի-
հաթա էտէմէյէճէլի տէրէճէտէ ճէլիլ տիր։

Ս. Ճէննէթ նէ՞ տիր։

Ճ. Ճէննէթ շէրիլլէրէն Ալլահըն զազա-
պընը իզհարը տըր։ Պունը տալի Գիթապը
Մուգատտէս պազը թէշպիլլէր իլէ թարիֆ
էտէր իսէ տէ, օլ հալիւ հապիլի թապիւ-
թը պիլլիմ տէրք էտէմէյէճէլիմիլտէն պի
նիհայէ տէրէճէտէ տէնէթլի տիր։

ԻԻԹԱՄ

Այնթապ Գ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԻԱՆ

Միւթատ օլան տուա մէճիսի եարըն սա-
աթ Տաթ Պալլ Հուս իպատէթիւնտէնտէ
ազտ օլունմազ տըր։ Տուա մատտէսի.
«Վէ օլ արեֆ արեֆիլ էպիլտաշընտա ղեթիլէր
օլուն» Մատ. 12. 43.

ՇՈՒՅՈՒՆԱԹ Ը ՍԻՅԱՍԻՅԷ

Բուսի Մայիս 6, վե Եփրեմի Մայիս 18, 1893

ՃԱՓՈՆԻԱ ՎԷ ԷՎՐՈՓԱ ՏԵՎԼԵԹԼԵՐԻ

Աթիտէ շարքի Ասիատաքի միւշքիւթըն թէսվիյէփէզիւր օլմասընա տաիր Էվրօփա զազէթալարընն միւթալաթընտան պազըսընը իսթիսրաճ էտէրիզ. Ժոն-Բուս Մէֆէթըն-Կոնստանտինոպոլիս տէյօր քի, «Ճափօնիանըն վէրմիշ օլտըղը ազիւանէ գարար մազնար օլտըղը մուվաֆֆազիյէթլէրի սաշէսինտէ հաիզ օլտըղը մէվզըրն պիր գաթ տահա թաղվիյէփէզիւր օլմասընա խըտմէթ էտէճէք տիր: Պոլստան պաշգա Ճափօնիա պուռ մուսամէլէսի իլէ միւթէմէտտին դավալարընհիւրմէթ ու ըրայէթինի դազանմը տըր, զիրա պուռ գավալար Ճափօնիանըն հաթթա մուզաֆֆէրանէ պիր մուհարէպէնին պիլէ աշտըղը եարալարը թէտավի վէ թէշֆիյէ իլէ պիր մէմէքէթին կիթտիքճէ թէրազըրյաթը ճիհանէ իֆա ի խըտմէթ էյլէմէսինէ վասըթա օլան թէշքիւթ վէ հըրէֆ ու սէնայի իշինէ պէտ ու միւսպաշէթէթ էտէճէթինի կէօրմէք իւմիտինտէ տիրլէր:» Նօր Տէֆէտէ տէյօր քի, «Ճափօնիա թէրք էթմիշ օլտըղը թօլրաղա մուզապիլ թաղմիշաթը հարպիյէնին միգտարընը թէզիտէտէճէթի շէօյլէ տուրսուռն, միւնթէհա ի շարգտա քէնտի սայ ու զայրէթիլէ գազանմը օլտըղը մէվզըր ի միւսթահէթմի քէնտիսի իշինէ գըրմէթտար պիր թէմինաթ ատտ էտէ պիլիւր: զիրա Ճափօնիա հարէքէթ ի ազիւանէ վէ իթիտալիէրվէրանէսի սայէսինտէ քէնտինին մուվաֆֆազիյէթլէրի միւտալիէլէ էթմիշ օլան իւշ տիւլէլ ի մուզաղաճայա քեամիլէն թանրթտըրտըղտան պաշգա, քէնտինի միւսթաղպէլտէ քէմալը միւսալէմէթլէ թէրազըր էթմէսի իշինէ անլէրտէ պիր արղու տախի ուլանտըրմը տըր:» Տէֆա տէյօր քի, «Հիշ քիմէնին ինկիլթէրրայա գապահաթ խնատ էթմէլէ հազըր հօզ տըր: Էկէր ինկիլթէրրա Բուսիա, Ալմանիա վէ Ժրանսա իլէ պիրլէշմէտի իսէ, անլէրէ գարըն պիր գավ ու ֆիլիտէ տախի պուլուռնամը տըր, վէ պիլ ինկիլթէրրանըն քեամիլէն իսթիգամէթփէրվէրանէ օլան հարէքէթինի քէմալը մէմուռնիյէթլէ թէսիւմ ու իթիրաֆ էտէրիզ: Լաքին այնի վաղթտա գանն էտէրիզ քի, ինկիլթէրրա սիյասիյուռը վէգալի ի ախիէտէն պիր թագըմ իպրէթ ամիզ հիսսէլէր չըզարմըլ օլաճագլար տըր: Անլէր Ժրանսանըն ազսա ի շարգ իշլէրինտէ Բուսիա վէ Ալմանիա իլէ պիրլէշտիլինէ շաշա գալմըլ օլմալը տըրլար: Հիշ շիւպէ էտէմէլիզ քի, ինկիլթէր հաիզ օլտըղարը գուրնաղըզլարը իլէ պուռ խուսուսը նաղարը իթիպարա ալաճագլար, վէ պուռ տախի Անկլո-Յրանս միւնասէպաթընըն քէսպ ի սալահ էթմէսինէ մէտար օլաճագ տըր քի, հազիգաթէն պախի մէմուռնիյէթ պիր քէշֆիյէթ տիր:» Մէլէ տէյօր քի, «Էկէր Զար միւտալիէլէմիզալէն տօլայը պիլէփէք միւննէթտար պուլուռնույօր իսէ, իմիէրաթօր Վիլհէլմէ տախի այնի տէրէճէտէ միւննէթտար գալմըլ օլմալը տըր: Պիւնաէն ալէյ պիլիւմ իլէ Բուսիա տէվլէթի արասընտա մէվճուռ օլան միւնասէպաթըն նասըլ օլուպ տա տտահ զիյատէ քէսպ ի գուվլէթ էթմիշ օլտըղընըն հիւրմէթինի անլալալալարըլ, զիրա պուռ միւնասէպէթլէ Ալմանիա վէ Բուսիա տէվլէթլէրի խանէտանը իմիէրաթօրիլէրի արասընտաքի միւնասէպաթ տախի տահա զիյատէ սըզըլաշմըլ տըր: Պուռ սէպէպտէն իշպուռ իշթիրա-

քըմըղտան նէ ֆաիտէ էլէ կէշիրտիլիմիզի կէօրմէքտէն պիլ պուռ պիւթիւն աճիզ գալմըլօրըլ:» Միւն-Կոնստանտինոպոլիս տէյօր քի, «Պուռ սապահ Ճափօնիանըն Լիաթթօնի շիպի ի ճէզիւրէսինտէն վաղ կէշմէլէ րազի օլմուշ իտիլի խապէրինի ալարազ պիւթիւն Էվրօփա մէմուռնիյէթ հիսս էտէճէք տիր: Բուսիա, Ժրանսա վէ Ալմանիա տէվլէթլէրին մալուրաթը միւսթաճէլէրի իւզէրինէ իթթիլիաղ օլուռնմըլ օլան իշպուռ գարար մէզքիւր տէվլէթլէրին մուսամէլաթը տիպլոմաթիզիւր յէլէրի իշինէ պիր մուվաֆֆազիյէթ օլտըղտան պաշգա, Միգտարըն ճէնէրալ վէ ալմիրալարընըն մուհարէպէտէ ճէսուր վէ մահիր օլտըղարը գատար վիւքէլաթընն տախի մէճլիսի մէշլէրէթտէ ինթիյաթիլէրվէր օլտըղարընը իսպաթ էյլէմիշ տիր:» Անլաշլուրըղընա նաղարէն, Ճափօնիա Լիաթթօնի շիպի ի ճէզիւրիսինտէն վաղ կէշմէլէն պէտէլ թագմիւնաթը հարպիյէնին թէզիտէտէն թալէպ էտէճէք տիր, վէ պիր խապէրէ կէօրէ, թաղմիշաթը հարպիյէլէ գամ օլուռնաճագ մէպաղ 100 միւսթ թալէտէն իպարէթ օլաճագ իսէ տէ, իշպուռ գամ օլուռնաճագ մէպաղըն միգտարը Զին իլէ Ճափօնիա անլալալալարըն միւսթագալէտէ իճրա օլուռնաճագ միւզաքէրաթ իլէ թախին օլուռնաճագ տըր: Թանն պէյանընճա, իշպուռ մէսէլէ տախի տէվլէթլէր արասընտա միւզաքէրաթ ճէրէյանընա պատի օլմաղտա տըր: Ճափօնիանըն Մարտ 8է գատար օլան հէփ գայաթը 1,654 քիշիտէն իպարէթ օլուպ, պուռնարըն 542սի մէյտանը մուհարէպէտէ մաղթուլէն վէ միւթէպաղըսը տախի իլէթլէր ետալստ ալտըղարըն եարալարտան միւթէսսիլէն թէլէֆ օլմուշլար տըր:

Ի Ա Ր Ի Ճ Ի Յ Է

Ալմանիա Բէյալթալ մէճլիսինտէ էլի Ֆէսատ ալէյհինտէքի գանուռն լաիհաթը Մայիս 8տէ իքիսճի տէֆա գրաաթ օլուռնաճագ պաշլանմըլ տըր: Մէզքիւր լաիհանըն թէտղիզ ու միւզաքէրէսինէ պաշ վէքիլին իրատ էթտիրի պիր նութօ իլէ պաշլանմըլ տըր: Միւշարիլէյ քէնտի նութօընտա մէզքիւր գանուռն լաիհաթընըն գապուլ օլուռնաթը լիւզուռնը զիքը ու պէյանտան սօնրա, անըն պուռ գատար թաթիլ օլուռնմըլ օլմասընտան, վէ հիւքիւմէթին մուսամէլէթլէրին մաղհար օլաճագը մէմուլիտէ պուլուռնաթը պաղը գէվաթըն մուխալէֆէթ էթմէլէրինտէն տօլայը իզհարը թէսսիլէֆ էյլէմիշ տիր: Լաիհա ի մէզքիւրէնին թէտղիզ ու միւզաքէրէսինէ ճիւմա էրթէսի կիւնիւնէ գատար տէվամ օլուռնմըլ, վէ հարպիլէ վէ ատլիլէ նաղըրլարը լաիհա ի մէզքիւրէլի միւտաֆա իշինէ նութօլար իրատ էյլէմիշ իսէլէր տէ, կէօրիւնիւր քի ֆըրգա ի մուլիալիֆէնին վէրտիլի ճէվապլար տահա միւսթիլ վէ միւհասիր օլմուշ տըր: Շուրասը աշիքեար տըր քի, էֆըեարը ումուսիլէ մէզքիւր լաիհա ալէյհինտէ տիր, զիրա մէպուռսան մէճլիսինէ անըն ալէյհինտէ 95,000 արղուշալ կէօնտէրիլմիշ տիր: Թէտղիզ ու միւզաքէրէնին գըսմը աղամը գանուռնը մէզքիւրըն իւշիւնճիւ պէնտի էթրաֆընտա տէօնմիւշ տիր: Իշպուռ մատտէտէ գանուռնա գարը 10 գապահաթ զիքը օլուռնմըլ, վէ անլէրտէն հէր հանկի պիրինին մէտ ու սէնաթը եախօտ անլէրի իթթիքեալ էտէլէրին թէպուրիլէսի պիր ճիւնայէթ ատտ օլուռնուպ ֆաիլլէրի ալէյհինտէ իգամէ ի տալա օլուռնա պիլիւր: Իշպուռ մատտէ րէտտ օլուռնմըլ, վէ

պատէհուռ պիւթիւն գանուռն լաիհաթը պիւթ թէտղիզ ու միւզաքէրէ հէյէթիլէ րէտտ օլուռնմըլ տըր: «Իշթէ պուռ վէճէլէ» տէյօր Լիւվալի Հէրալ, «Էլի Ֆէսատ ալէյհինտէքի գանուռն լաիհաթընըն թարիլի, քի կէշէն Հոկ. ալընտան պէրու Ալմանիա էֆըեարը ումուսիլէսինի իշպալ էթմիշ, վէ պաշ վէքիլ Գօնթ Գալիլիլինին իսթիֆասընը մուհիպ օլմուշ տըր, գաֆանմըլ տըր:» Ռուս պատան աիզ օլուռնան մալիւմաթը րէսմիլէլէ կէօրէ, իսպանիա մէմուրիլինի հիւքիւմէթի իսեանա արթըզ պէր թարաֆ օլմուշ նաղարըլլէ պաղըլարար: Իսեան պիւսպիւթիւն պէր թարաֆ օլմամըլ իսէ տէ, ըիւլաշէթէ նաղարէն, ասըլար անճագ պիր թագըմ ֆիրարի շէթէլէրինէ միւնասըր գալմըլ տըր: — Ինկիլթէրրանըն Նիգարալուտան թալէպ էթտիլի 15,000 իրա թագմիւնաթը հարպիլէ էհալինին իանէսիլլէ թօլիւնմըլ օլմաղլէ, հատիսէլէ արթըզ իսթամ պուլմուշ նաղարըլլէ պաղըլա պիլիւր: Պիթ թապի էհալինին էֆըեարը ինկիլթէրա ալէյհինտէ թահիք օլուռնմըլ տըր: — Մաճարիսթանտա պիր թագըմ եանկընլարըն վուզուր խապէր վէրիլմէքտէ տիր: Պոլստան իքի սէնէ աղտէմ քիւլլիլէն միւհիթէրիզ օլուպ տա եէնիտէն եալիլմըլ օլան Ալսօքիւպին շէհրի եէնիտէն քիւլլիլէն միւհիթէրիզ օլարագ 12 քիշի թէլէֆ օլմուշ իտիլի կիւլի, պիր գաշ գարիլլէր տախի միւհիթէրիզ օլմուշ տըր: — Գրալիշա Նաթալի կէշէն ճիւմա կիւնիւր Պէլլիւտա միւվասէլէթլէ ինթիֆալաթը ֆալգա իլէ գապուլ օլուռնմըլ տըր: Կէնճ Գրալ րէֆաղաթընտա Սըրպիսթան հէյէթ ի վիւքէլասը, եալէրանը, իւմէրա վէ գապիլթանը ասքէրիլլէ պուլուռնաթը հալտէ, վալիտէսինի իսթիգալ էթմիշ, վէ րէիս ի վիւքէլա միւշարիլլէյալա րէսմի խօշամէտիլի իֆա զըմընտա պիր մէգալէ օգուռմըլ տըր: Բիւլայէթէ նաղարէն, Գրիսթիլէ գապիլլէսինին իսթիֆա էթմէսի մուխաթարասը կէշմիշ տիր: Եուռնանիսթանտա օլտըղը կիւլի, Սըրպիսթանտա տախի ասըլ միւշքիւթ մուզալա գա ի մալիլէ տիր, վէ հիւքիւմէթ անճագ էճէպի պանքէրլէրին մուսամէլէթիլլէ գուլիօնլարըն թէտիլլէսի գէմանը եաղալաթընտա տիւլուռնըն ֆաիլիլի թէտիլլէ էտէ պիլիւր: Հիւսիյաթը ումուսիլլէ Սըրպիսթան վարիտաթընըն հէր հանկի պիր շիւպէսինին էճանէպիլլէր եէտինէ կէշմէլլէն գարըլ տըր: հալ պուռ քի պանքէրլէր վարիտաթ մէնպալարընըն իտարէլլէրինտէն պաղըսընը էլէ կէշիրմէտիքճէ, Սըրպիսթանտաքի ալաճագլարընը թալէպտէ իսրար էթմէքտէ իտիլլէրինտէն, ասըլ մէսէլէ հիւքիւմէթին իզհարը իֆիլաս էտիպ էթմէլլէլլէ մատտէսի տիր: — Մայիս 3է միւնասթը Գիւմա կիւնիւնտէ Մ. Ամէրիգանըն Այօլա վէ ճէնուպի Տօգօթա էյալէթլէրինտէ տէշէլլէ պիր խօրթուլ ֆուրթուռնաթը գուհուր էթմիշ տիր: Զանն օլուռնաթընա նաղարէն, պուռ ֆուրթուռնտա գաղաղէտէ օլանլարըն ատէտի 130ա պալիզ օլմուշ տըր: — Մր. Կլէտսթօնըն գապիլլէլլէրինտէն պիրինտէ պաշ հաքիլլէք վէ պաշ միւֆթիլիլէ վաղիֆէսինի իֆա էթմիշ վէ իրլանտա մէսէլլէսինտէն տօլայը Մր. Կլէտսթօնտան ալըլմըլ օլան Լօրտ Մէլլուրն 83 հաշընտա օլտըղը հալտէ, Մայիս 3տէ վէֆաթ էթմիշ տիր: Միւշարիլլէյ ինկիլթէրրանըն էն մէշհուր հուզուղլիսանսանընտան պիրի իտիւ: — Վաֆօր գուլիսեալարընըն թալմիւնաթընա կէօրէ, պուռ սէնէ Ամէրիգայա հիւքիլէթ էտէնլէրին սալըսը էվլէլլէ սէնէլլէրէ

նիսպէթլէ գաթ գաթ զիյատէ օլաճագ տըր : Վափօր գումիանեալարընտան պաղըսը իւ- չիւնճիւ սընըֆ եօլճուլարըն իւճըթի ի նագ- լիյէսինի նըսֆը միգտարընտա թէզեիտ էյ- լէմիլէր տիր : — Սընէֆըրըն վիճննա մուս- պիւրի տէյօր քի, «Հէր նէ գատար Գօնթ Գալնօքինին իսթիֆասը իմիէրաթօր թա- րաֆընտան գապուլ օլունմամըլ իսէ տէ, պիր գաչ հաֆթատան, եանի Յունիս Յյա միւսատըֆ փէնճէնպիհ կիւնիւնտէ ագտը իճթիմա էտէճէք օլան էնճիւմէն մէճիսլէ- րինին ինիգտարընտան սօնրա, 1881 սէնէ- սինտէն պէրու պուլունմագտա օլտըղը մէ- մուրիյէթինտէն իսթիֆա էտէճէք տիր : Բի- վայէթէ նագարէն, իմիէրաթօր հազրէթլէ- րի քէնտի խաթթը տէսթիլէ Պարօն Պան- ֆիլէ պիր մէքթուպ եազարագ միւշարի- լէյէն երիքսէք պիր փայէ վէրէճէք տիր : »

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Կէչէն հաֆթատան պէրու շէնրիմիգտէ գօլէրատան հիչ պիր միւսապ եախօտ վէ- ֆաթ օլմամըլ տըր : Սընիյէ մէճիսինին րափօրթընա նագարէն, գօլէրանըն սօն տէ- ֆա գուհուրը թարիիս օլան Յունիս 17տէն Մայիս Յյա գատար գօլէրայա 324 քիչի թութուլըպ, պուլունարըն 194իւ, եանի երւզ- տէ 60ը վէֆաթ էթմիշ տիր : Իշպու միգ- տարա ասաքիր ի մուսթանֆըզա արասըն- տա գօլէրայա թութուլըպ էօլէնէր տախիլ տէլիլ տիրէր : Մէքէտէն վարիտ օլան պիր թէլէկրաֆնամէյէ կէօրէ, կէչէն փազար կիւ- նիւ շէնրի մէքթուրտէ գօլէրատան հիչ պիր միւսապ եախօտ վէֆաթ օլմամըլ, վէ շէ- րին աշվալը սընիյէսի մուճիպի մէմու- նիյէթ պիր տէրէճէտէ պուլունմըլ տըր : Տալէթ ի մախսուտէ ի Սէնիյէ իւն շէնրիմի- զի զիյարէթ էթմիշ օլան մէշուր Ալման պաշէլէթիքիքիքի ֆրօֆ. Էմմէրիս մագամը Սէտարէթուգմայա ուղուն պիր րափօրթ թագտիմ էթմիշ տիր : Միւմալիյէնին թալ- սիյէ էթտիյի թէտապիր ի սընիյէ լաղըլա- րըն պիւս պիւթիւն եէնիտէն ինչասը, ումու- մա մախսուտ պիր գաչ հալուղարըն քիւշատը, վէ Գասըմ ֆաշա տէրէսինին թաթիւրինտէն իպարէթ տիր : — Թունճա, Մարիյա վէ Արտա նէնրիւրի պիր խայը արաղիյի պաթաղըզա թանիլի էտիպ ճիյատէթ ի հալասընը իխլալ էլլէմիշ տիր : Քիւլիւրէր պու վէճէլէ մէյ- տանէ կէլիւր օլան պաթաղըզարը գու- րութմագա զայր ի մուղթէտիր օլտըզարըն- տան, զըրաթ նագարէթի թարաֆընտան օրալարտա զէր ու թիմար օլունմագ իւզրէ քիւլի միգտար էլէֆէլիւ : աղաճը թօ- խուլը կէօնտէրիլի տիր : Իշպու աղաճ- լար պաթաղըզարըն վախիմ հալասընը թասֆիյէյէ փէք ֆախտէլի օլուպ, քէմալը սիւրաթլէ նէշլ ու նէմա պուլունարըն իսէ տէ, գօրգարըք քի էտիրնէ վիւլիթիինին հալասընըն շիտտէթի մէքթուր նէպաթաթըն նէշլ ու նէմալարընա մանի օլաճագ տըր : — Թիւրք զագէթալարընը պէյանընճա, թահ- րիւրի էլաք վէ եօղլամա փճրասը իշիւն 10 մէմուր թանին օլունմըլ տըր : — Հիւթիւ- մէթ ի Սէնիյէ Պէնզաղի հէլալիսինին հա- վասը էնդարէ քէչիւրէրինին թիւրէմէսինէ խասսէթէն միւսախտ օլտըղըն անլամըլ, վէ իշպու գըլմէթլի հայլանլարըն պէսլէնիպ թիւրէտիլմէլէրի իշիւն իքի մէքթէլ պուլուն- մասընըն քէնտի նօգթա ի նագարլարընտան պազարագ մահղուրլարընը կէօրէն էնգարէ վիւլիթի մէմուրլարըն իթիւրաղաթընա րաղ- մէն, հալալի ի մէքթուրէյէ պիր թաղըմէնգա-

րէ քէչիւրի կէօնտէրմէյէ գարար վէրմիշ տիր : Իշպու քէչիւրէրինէճնէպի մէմէքէթլէրէ իխ- րաճը մէմուլ տըր : Ճէնուպի Սֆրիգայա կէօթիւրիւրիւր օլան պու նէլ քէչիւրին ճինսի պօղուլմըլ օլտըղընտան, օլ մահալէ- րին չիֆթճիւրի օրայա եէնիտէն էնգարէ քէչիւրի ճէլպէթաթիւրէք, քէչիւրին ճինս- լէրինի իսլան էթմէյէ արզուքէլ տիրէր : — Սաիր սէնէլէր միսիլիւ պու սէնէ տա- խի թարաֆը հազրէթ ի ֆատիշանիտէն պիլ ճիւմէ մէքեաթիպ ի ալիյէ մուալիմ վէ շալիւրալէրինէ ֆեաղըտիտէտէ զիյաֆէթ- լէր վէրիլմէյէ պաշլանմըլ տըր : Փազար էր- թէսի կիւնիւ մէքթէլ ի հարպիյէ, վէ սալը կիւնիւ մէքթէլ ի միլիյէ, վէ չարչէնպիհ կիւնիւ թօփճու վէ միւնէնտիտէն ի պէ- րի շիւմայուն վէ պայթար վէ էճղաճը մէքթէլլէրի, վէ փէնճէնպիհ կիւնիւ տախի մէքթէլ Սուլթանի մուալիմ վէ շալիւրա- նընա զիյաֆէթ վէրիլմիշ տիր : Մէքթուր մէք- թէլլէրին մուալիմի վէ շալիւրալըն իշպու աթըլէթ ի Սէնիյէտէն տօյալը ասարը չիւթրանիյէթ վէ միւնէթտարըզարընը պէյան էլլէմիշ տիր : — Օսմանլը պան- գասընըն սախթէ պանգոթլարընըն իմալ վէ սիւրիւմիտէն տօյալը մաղնուրըն ալէյ օլան 10 էլիսասըն մուհաքէմէսինէ ճինայէթ մահքէմէսինտէ պաշլանմըլ տըր : Էլիսասը մէքթուրմէտէն էքսէրիսի Եունան թէպա- սընտան օլտըզարընտան, Եունան գոնսօյու- խանէսի պաշ թէրճէմանը մահքէմէտէ հա- զըր պուլունմըլ տըր : — Մահը հալին իւ- չիւնտէ Գօնեա իւն հէմճիվար մահալէրտէ գար նիւզուլ էլլէմիշ, վէ պիր միւտտէթ սուլար տօնմուշ տըր, Եիւքսէք եէրիւրտէ գար հալա էրիմէմիշ օլուպ, շիտտէթլի սօ- զուգ հիսս օլունմագտա տըր : — Էրզրում- տան կէչէն պիր մէքթուպ կէօրէ, կէչէն այլըն 27սինտէ ֆղիտէ գար եաղմըլ, վէ եաղան գար 15 սանթիմէթրօ երիքսէլի- յինէ չըքմըլ տըր : — Ուշագա հէմճիվար պիր գարիյէ գուրպիտէ թիւթիւն գաշագ- ճըրարը իւն պաղը Բէթի գօլճուլարը վէ փան- տարմալար արասընտա պուլունտան պիր գաչ կիւն էլվէլ շիտտէթլի պիր միւսատէմէ վուգու պուլունմըլ տըր : Գօլճուլարտան պի- րի թէլէֆ վէ զապթիյէլէրտէն պիրի վէֆաթ էթմիշ տիր : — Զօր մէմուրիյն ի հիւթիւ- մէթի Ֆրաթ նէնրի իւզէրինտէ պիր քէօփ- րիւ ինչասը իշիւն հիւթիւմէթ ի մէքթէլի- յէտէն մէքթուրիլթ թալէպ էլլէմիշ տիր : — Մագամը Սէրասքէրիտէն էյուպ չուխա ֆապրիգա ի Հիւմայունը իշիւն ինկիլթէր- րայա սըլարըլ օլունմըլ պիր չօգ երին տէնքլէրի ախղ ու գապուլ օլունմըլ տըր : — Խըտիլ ի Մըսըր Ապպա փաշանըն վալիտէ ի միւնթէրմէսի կէչէն ճիւմա էրթէսի կիւ- նիւ մէրոս ի Տէրիսատէթէ միւլապէլէթլէ Խըտիլ ի էսպագըն Պէպէքտէ քեաին սահիլ- խանէսինէ նագիլ օլմուշ տըր : Միւշարիլէյ- հա շէնրիմիգտէ իւշ ալ գատար վաղթ կէ- չիւրէճէք տիր : — Ասիրէն նիւզուլ էտէն քէսրէթլի եաղմուրլար սէպէպիլլէ Տիճիւ նէնրի ճօշարագ վէ պիր չօգ թարլալարը սու պասարագ մահսուլթա խայըճա խասա- րաթ իրաւ էլլէմիշ տիր : — Սամաթիա հա- րիզէտէկեանընա իանէ թօլիլմագ իւզրէ թէչէքթիւլ էթմիշ օլան իանէ ի միւսապիյն գօմիսիոնը թօլիլտըղը մէպլաղը աէր հալ թէվզի էթմէմէյէ, ֆազաթ տահա զիյատէ իանէ թօլիլայարագ ճէմ էտիլէն մէպլաղ իւն հարիզէտէկեանա ուֆագ ուֆագ գուլիպէ- լէր եալիմագա գարար վէրմիշ տիր : — Մ. Տէլիլթ վէ Մ. Էրնէսթ տը Լանս Պան-

տրումա իւն Պալըքէսի արասընտա պիր շը- մէնտրէր եախօտ թրամիլէյ խաթթը ինչա- սը իշիւն ախիւրէն հիւթիւմէթ ի Սէնիյէտէն իսթիտա ի իմթիյաղ էլլէմիշ տիր : Վէ լաքին Մ. Նակէլմակէրս քէնտինին հազը գըտէմէ մալիք օլտըղը իտտիասըլլէ միւ- մալիյէհիւմանըն իշպու թալէպլէրինէ մու- խալէֆէթ էլլէմիշ տիր : Մէսէլէնին հալ ու ֆասըլ մէրճի ի ախիւրէն հէվալէ օլունմաղլէ Մ. Նակէլմակէրսին իտտիասընը պի աւ ու էսաս օլտըղընա գարար վէրիլմիշ տիր : — Փազար աղլամը Պէյօղլունտա Զուգուր ճիւմա նամ սօզագտա խանէ ինչա էթտիր- մէքտէ օլան պիր աւտէմ եէնի խանէսինտէ իշճի պաշլարընա զիյաֆէթ վէրտիյի սըրա- տա պիր գաչ աթլը պիր չօճուղը չըղնա- յըպ ֆիրար էթմէքտէ օլտըզարընտան, շահ- նիշինտէ եէլիպ իշմէքտէ օլան Ապրուցի նամ շախս քէյֆիլէթի անլամագ իւզրէ ա- ճէլէթէն րէֆիգլէրինտէն ալըլմըլ, վէ հէ- նուգ փարմաղըղը պուլունմայան նէրտի- պանտան էնէրքէն սէրիսըլըղընտան պաշը տէօնիւպ, պօշա տիւշմիւշ վէ տէր հալ վէ- ֆաթ էթմիշ տիր : — Բուսիտտան թրապղօ- նա կէլիպ տէ մէմալիք Շահանէնին սաիր թարաֆլարընա կէօնտէրիլմէքտէ օլան մու- հաճիլլէրէ մուգալէտ օլմագ վէ լէվաղի- մաթը գարուրիյէլէրինի թէտարիք էթմէք իւզրէ պիր գօմիսիոն թէչէքթիւլ էթմիշ տիր : — Սայէ ի հազրէթ ի ֆատիշանիտէ Խիւտալէնտիկեար վէ էնգարէ վէ Մամու- րէթ իւլ Ալիլ վէ Էրզրում վէ թրապղօն վէ Հալէպ վէ Տիյարպէքիր վէ Սիվաս վէ Ատանա վէ Վան վէ Պիթիս վէ Գասթէ- մունի վիւլիյէլէրինտէ իւն ու ասալիյին պէր քէմալ օլտըղը վարիտ օլան թէլէկրաֆ- նամէլէրտէն միւսթէպան օլմուշ տըր : — Տիւլունը ումուլիյէ իտարէ մէճիսի րէիսի Մ. Վէնսան Գայեար 1894-95 սէնէ ի մալի- յէսի վարիտաթ վէ մէսարիֆաթընա տաիր պիր րափօրթ օղլմըլ տըր : Իշպու րա- փօրթա կէօրէ, սէնէ ի մէքթիւրէ վարիտա- թը սայքի կէչէն սէնէքի գատար օլմուշ, վէ պաղը ճիւնթլէրճէ վուգու պուլուն գա- րար ու զիյանլար ախիւր ճիւնթլէրտէն իս- թիսալ օլունտան վարիտաթ իւն գալիտարը- մըլար տըր : Կէչէն սէնէնին հասըլաթը սաֆիյէսի 2,189,405 լիրա օլտըղը հալտէ, պու սէնէ 2,196,319 լիրա օլմուշ տըր : Բէս իւլ մալըն վէ սաիր մագսէտլէրին թէտիյէ- սինէ մախսուտ օլան մէպալիլ ի մուգթա- զիյնին թէնզիլինտէն սօնրա կէրիտէ տիւ- յունը ումուլիյէ ֆաիլլէրինին թէտիյէսի իշիւն 1,285,035 լիրա վէ պիր միգտար տա ֆաղա մէպալաղ գալր : Իշպու ֆաղա մէպա- լաղ կէչէն սէնէլէրին ֆաղա մէպալաղը իւն պէրապէր 342,512 լիրայա պալիլ օլ- մագտա տըր : Իշպու ֆաղա մէպալաղըն պիր ինթիլաթ աղչէսի մագամընտա մուհաֆա- զասը մը եօգսա ֆաիլ մագամընտա թէտիյէ օլունտան մէպալաղ իւզէրինէ թէտիյէ օլուն- մասը մը տահա միւնասիպ օլաճաղը մէսէ- լէսինէ տաիր իսթիլաֆը էքթեար վար տըր :

ՍԱՐԻԱՖԻՅԷ

Մայիս 6/18, 1895			
Էսհամը Ումուլի [գուլ. քէսիլմիշ]	28	26	
Բուլէլի Տէմիր Եօլու Թահիլլաթը	157	75	
Թահիլլաթը Օսմանիյէ	403		
Աղաքի Յիւթթը, լիրա 0. 100 զընտան			
Մէքիտիյէ	408	4	Փօլ 90 30
Մէթալիք	97		Նափօլէօն 88 20
Պէշիք	403		Գրիմիյ 51 15
Ալթըլէք	403		Լիրա ինկիլ 110 33
Կիւմիւշ ուլաթաղըք	103		Մանէթ գալիմ 8 34

ԻՍԹԱՆՊՈԼՏԱ

Ա. ՅԱՅՈՐ ԳՅՈՒՃԱՆ ՄԱԹԱՍԱՍՆԵՍԱ ԲԱԳ ՕԼՈՒՆԵՐԷ Ֆիճմանճըլար Եօղուշը, Ամիրիգան խան